

KOTKA HAMINA PYHTÄÄ VIROLAHTI MIEHIKKÄLÄ **KOTKAN–HAMINAN SEUDUN STRATEGINEN VAIHEYLEISKAAVA**

Yhteenveto kaavaehdotuksesta saaduista lausunnoista ja
muistutuksista sekä niihin laaditut vastineet
31.5.2018

Sisällys

LAUSUNNOT	4
1 Gasum Oy.....	4
2 HaminaKotka Satama Oy.....	4
3 Kaakkois-Suomen ELY-keskus.....	4
4 Kotkan Energia Oy.....	6
5 Kymenlaakson liitto	7
6 Kymenlaakson museo	8
7 Kymenlaakson pelastuslaitos.....	8
8 Liikennevirasto	8
9 MTK-Kaakkois-Suomi	9
10 Museovirasto.....	10
11 Puolustusvoimat.....	10
12 Pyhtään hyvinvointilautakunta.....	12
13 Pyhtään tekniikkalautakunta.....	12
14 Suomen luonnonsuojeluliiton Kymenlaakson piiri ry.....	12
15 Suomen metsäkeskus	17
MUISTUTUKSET.....	19
16 Muistutus A	19
17 Muistutus B	19
18 Muistutus C	20
19 Muistutus D	20
20 Muistutus E	21
21 Muistutus F.....	22
22 Muistutus G.....	23
23 Muistutus H.....	23

24	Muistutus I	24
25	Muistutus J.....	24
26	Muistutus K	26
27	Muistutus L.....	26
28	Muistutus M.....	27
29	Muistutus N.....	27
30	Muistutus O.....	28
31	Muistutus P	28
32	Muistutus Q.....	30
33	Muistutus R.....	31

LAUSUNNOT

<p>1 Gasum Oy</p> <p>YHTEENVETO LAUSUNNOSTA: <i>Gasumin tarjoamat puhtaat tulevaisuuden energiaratkaisut kannattaa ottaa huomioon alueen kehityksessä. Liitekartalla näkyy Gasumin kaasuputkiston rakenne.</i></p>	<p>VASTINE: Lausunto merkitään tiedoksi.</p>
<p>2 HaminaKotka Satama Oy</p> <p>YHTEENVETO LAUSUNNOSTA: <i>Yleiskaava ottaa huomioon sataman ja siihen liittyvien toimintojen kannalta tärkeimmät asiat. Kaavalla pyritään turvaamaan satamien ja satamiin liittyvän teollisuuden laajenusvaraukset ja sujuvat kuljetusyhteydet. Kaavassa huomioidaan potentiaaliset teollisen mittakaavan uusiutuvan energiatuotannon alueet, joista mahdollinen UPM Biojalostamo on hyvä esimerkki. Hallan ja Hietasen rooli sekä satama-alueina että mahdollisina pitkän aikavälin kaupunkikehittämisen kohdealueina herättää kysymyksiä. Mainituilla alueilla tulee olemaan satamatoimintaa hyvin pitkälle tulevaisuuteen.</i></p> <p><i>Yleiskaavan pitääkin kestää aikaa ja rajoittaa vain sitä mikä esimerkiksi ympäristövaikutusten vuoksi on välttämätöntä. Yleiskaavalla varaudutaan riittävin aluevarauksin seudun kilpailukyvyyn lisäämiseen. Siksi on tärkeää, että yleiskaava mahdollistaa sekä nykyisten yritysten toimintaedellytysten kehittymisen että uusien yritysten ja työpaikkojen sijoittamisen seudulle.</i></p>	<p>VASTINE: Yhtenä vaiheyleiskaavan keskeisenä tavoitteena on ollut tarkastella Hallan ja Hietasen roolia sekä satama-alueina että mahdollisina pitkän aikavälin kaupunkikehittämisen kohdealueina. Kehittämisen lähtökohtana on nimenomaan se, että alueet säilyvät teollisuus- ja satamakäytössä niin pitkään kuin tarve vaatii. Vapautuessaan ko. alueet tarjoavat merkittäviä kaupunkirakenteellisia mahdollisuuksia erityisesti niiden keskustatoimintoihin ja Kotkan ydinkaupunkialueeseen nähden keskeisten sijaintiensä ansiosta.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>3 Kaakkois-Suomen ELY-keskus</p> <p>YHTEENVETO LAUSUNNOSTA: <i>Strategisessa yleiskaavoituksessa korostuu päättäjien rooli. Päättäjien osallistaminen ja sitouttaminen edellyttävät kaava-aineistolta selkeyttä ja ytimekkyyttä. Päättäjien on myös voitava hahmottaa suunnitteluprosessin vaiheet, oma roolinsa prosessissa sekä tehtävien päätösten ja valintojen merkitys kunnan kehityksen ja yksityiskohtaisemman suunnittelun kannalta.</i></p>	<p>VASTINE: Kuntien luottamushenkilöiden osallistaminen ja sitouttaminen ovat erittäin tärkeitä asioita, ja sen vuoksi luottamushenkilöt ovatkin olleet alusta lähtien mukana suunnitteluprosessissa. Kuntien kaavoituksista vastaaville lautakunnille/toimikunnille pidettiin kaavoituksen aloitusvaiheessa infotilaisuudet, ja myös myöhemmissä vaiheissa luottamushenkilöitä on osallistettu eri tavoin. Esimerkiksi Pyhtäällä kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanvaltuuston puheenjohtajat työstivät valmisteluvaiheen aineistoa työpajatilaisuudessa tammikuussa 2017. Kun kaavan valmisteluaineisto vietiin kuntien luottamuselimiin käsiteltäväksi, mukana oli varsinaisen kaava-aineiston lisäksi saate, jossa selvennettiin strategisen vaiheyleiskaavan juridista merkitystä.</p>

Kaavaselostuksen yhteenvedossa on pyritty avaamaan kaavan tavoitteita. Kaavaselostuksessa yleensä kaavalla tavoiteltu tulevan alueidenkäytön kuvaus jää ohuehkoksi. Millaista Etelä-Kymenlaaksoa tavoitellaan? Vastaus jää aineiston perusteella epämääräiseksi? Suunnittelualueen kehittämisen ja siitä käytävän keskustelun kannalta voisi olla eduksi, jos alueen tavoiteltu tulevaisuudenkuva olisi esitelty laajemmin ja rohkeammin. Aina on hyvä myös muistaa, että kaava on käyttökelpoinen väline, mutta ei päämäärä tai sisältö itsessään.

Uudet VATit tulivat voimaan 1.4.2018. Valmisteilla oleva kaava voidaan hyväksyä VAT-päätöksen estämättä 30.9.2018 mennessä, mikäli kaavaehdotus on asetettu julkisesti nähtäville ennen VAT-päätöksen voimaantuloa. Jos kaava hyväksytään myöhemmin (30.9.2018 jälkeen), kaavaratkaisussa tulee arvioida uudet valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet. Viivästys voi aiheutua, jos esimerkiksi ehdotus joudutaan laittamaan uudelleen nähtäville.

Yleismääräyksissä on maininta, jonka mukaan yleiskaava on laadittu MRL:n tarkoittamana oikeusvaikutteisena yleiskaavana. Yleismääräyksestä ei käy ilmi, että kaava on tarkoitettu ohjaamaan kunnan maankäyttöä yleiskaavatasolla vaiheittain. Kyseessä ei ole laaja-alainen yleiskaava ja tämän vuoksi yleiskaavan sisältövaatimuksia ei ole ollut tarpeen huomioida koko laajuudessa. Kaavaa on pidettävä strategisena vaiheyleiskaavana. Muilta osin strateginen yleiskaava on vailla oikeusvaikutuksia. Yleismääräyksestä tulee käydä ilmi, että tämä yleiskaava korvaa maakuntakaavan maankäytön oikeusohjeena vain kaavassa valittujen teemojen osalta. Asia on esitetty kaavaselostuksessa täsmällisesti. Koska vain kaavakartta tulee oikeusohjeeksi, on selkeyden vuoksi yleismääräystä syytä täydentää.

Yleiskaavalla ei ole tarkoitus kumota alueella voimassa olevaa yleiskaavoitusta, mikä on hyvä käydä ilmi yleismääräyksistä.

Merituulentie (mt 355) on tarkoitus parantaa rakentamalla uusi maantie nykyisen tien rinnalle välillä Rajakalliontie–Hyväntuulentie. Nykyinen maantie jää rinnakkaiskaduksi paikallisen liikenteen tarpeisiin. Tavoitetilanteessa Merituulentie ei siis ole kaksiajoratainen valtatie, vaan satamaliikenteelle ja kaupungin sisäiselle liikenteelle on omat väylät. Kaavassa käytetty merkintä on siten harhaan johtava ja se voitaisiin korvata esittämällä käytävässä rinnakkain omina väylinään parannettava valtatie ja seututie/pääkatu.

ELY-keskus esittää harkittavaksi Vaalimaan rajapalveluiden ja -kaupan alueella kulkevan

Kaavaselostusta tarkistetaan tältä osin.

Kaavaehdotus oli nähtävillä 29.3.–30.4.2018, joten kaava on mahdollista hyväksyä VAT-päätöksen estämättä 30.9.2018 mennessä. Jos kaavaehdotus asetetaan uudelleen nähtäville, kaavaratkaisussa tulee tällöin joka tapauksessa arvioida uudet valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

Kaavamääräyksiä tarkistetaan tältä osin.

Kaavamääräyksiä tarkistetaan tältä osin.

Kaavamerkintöjä tarkistetaan tältä osin.

Maantie 3877 lisätään kaavaan.

<p>yhdistetasoisen maantien 3877 (vanha Lappeenrannantie) lisäämistä kaavakartalle. Tie on merkittävä alueelle suunniteltavien toimintojen saavutettavuuden kannalta.</p> <p><i>Yleiskaavaselostuksen kohdassa 4.5.9 Liikenne on täsmennettävää. Valtatien 6 uusi osuus välillä Taavetti–Lappeenranta on avattu liikenteelle syksyllä 2017.</i></p> <p><i>Kaavaratkaisussa on päädytty esittämään uusi ratavarauus Karhulan kohdalle. Kaavamääräyksessä lukee mahdollinen uusi raideliikenteen yhteystarve. Jos merkintä on päädytty viemään kaavakartalle, niin sanat mahdollinen ja uusi ovat tarpeettomia. Kaavan ennalta toteutumattomat varausmerkinnät edustavat aina uutta mahdollisuutta. Liikkumisen, aluerakenteen ja energiatehokkuuden kannalta esitetulle raideyhteydelle on löydettävissä perusteita. Kotkan kaupungin tulee ratkaista, että halutaanko esitettyä ratkaisua viedä eteenpäin. Ratkaisu edellyttää sitoutumista ja aluevarauksen pitämistä avoimena. Kaavamääräyksen oikeudellinen vaikuttavuus pitää olla myös selvillä. Vaikutukset tulee tiedostaa ennen asian ratkaisemista.</i></p> <p><i>ELY-keskuksen arvion mukaan voi odottaa, että kaava tulee olemaan käyttökelpoinen ja hyödyllinen väline ohjaamaan Etelä-Kymenlaakson kehitystä tavoitteissa asetettuun suuntaan.</i></p>	<p>Kaavaselostusta tarkistetaan tältä osin.</p> <p>Merkitään tiedoksi. Kysymyksessä ei ole uusi ratavarauus, kuten lausunnossa hieman ristiriitaisesti todetaan, vaan nimenomaan yhteystarvemerkinä. Kaavamääräyksen sanamuodolla on haluttu harkitusti korostaa yhteystarpeen toteuttamiseen liittyvää epävarmuutta ottaen huomioon siihen liittyvä selvitystilanne. Merkinnän selitys muutetaan vastaamaan kaavamerkintäasetusta: sanat ”mahdollinen” ja ”uusi” poistetaan.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>4 Kotkan Energia Oy</p> <p>YHTEENVETO LAUSUNNOSTA:</p> <p><i>Kotkan Energialla on kolme tuulivoimalaa ja sähköasema Mussalossa sekä oma 110 kV-yhteys tuulivoimaloille. Rakentamisen yhteydessä varauduttiin sähköliitännöiden osalta tuulivoimatuotannon laajentamiseen Rankin alueelle. Rankin matalikon käyttöä merituulivoiman sijoituspaikkana on selvitetty jo pitkään. Maakuntakaavassa se on osoitettu tuulivoimatuotantoon soveltuvana alueena. Yleiskaavaehdotuksesta ko. merkintä puuttuu. Rankin matalikkoa koskien on laadittu 12.12.2017 päivätty esiselvitys, jonka perusteella Rankin matalikon tuulivoimahanke täyttäisi samat toteutusta tukevat edellytykset kuin muut vastaavanlaiset kotimaiset merituulihankkeet. Uusiutuvan energian, mukaan lukien tuulivoiman tuotannon edellytykset Kymenlaaksossa tulee turvata alueen maankäytön suunnittelussa. On tärkeää, että Rankin matalikon käyttö tuulivoima-alueena tunnustetaan ja mahdollistetaan kaikilla kaavatasoilla. Kotkan Energia lausuu hyvän yhteistyön hengessä ja ylläolevilla perusteilla muistutuksenaan asiassa, että Rankin matalikon tuulivoimapaiston mahdollinen rakentaminen tulisi huomioida ja selkeästi mahdollistaa strategisessa yleiskaavassa.</i></p>	<p>Esiselvitys on valmistunut kaavaehdotuksen laatimisen jälkeen. Ehdotuksen mukainen yleiskaavaratkaisu mahdollistaa vähintään paikallisesti merkittävän tuulivoima-alueen toteuttamisen Rankin matalikon alueelle. Mahdollisen tuulivoimatuotannon toteuttamisedellytykset Rankin alueella tulee tutkia tarkemmassa kaavoituksessa (osayleiskaava), jonka yhteydessä tehdään myös tarkemmat rakentamista ohjaavat suunnitelmat. Yleiskaavaratkaisua ei muuteta tältä osin, mutta kaavan liitteenä olevaan kokonaisuunnitelmaan Rankin matalikon kohdalle lisätään informatiivinen tuulivoima-aluemerkintä.</p>

5 Kymenlaakson liitto

YHTEENVETO LAUSUNNOSTA:

Ehdotuksen valmistelussa on huomioitu Kymenlaakson liiton luonnosvaiheen lausunto hyvin. Yleiskaava toteuttaa peruseriaatteiltaan maakuntakaavan tavoitteita. Yleiskaavan ja kokonaismaakuntakaavan yhtäaikainen työstäminen edistää kaavatasojen yhteistyötä. Jaottelu oikeusvaikutteiseen kaavakarttaan ja liiteaineistossa olevaan oikeusvaikutuksettomaan kokonaissuunnitelmaan on perusteltu, jotta oikeusvaikutteiset asiat korostuvat, ja se selkeyttää strategisen yleiskaavan tulkintaa.

Yleiskaavakartalla ja kaavaselistuksessa olevat päivämäärät ovat ristiriitaiset. Kaavakartan päivämäärä on 25.10.2017 ja selostuksen 19.1.2018.

Yleiskaavassa esitetty alue- ja yhdyskuntarakenteen jaottelu neljään luokkaan on maakuntakaavaratkaisua tarkentava ja edistävää. Viherverkoston käsittely kaavoituksessa korostuu yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä, jolloin maakuntakaava on ohjeena viherverkoston kysymyksissä.

Palvelukeskusten (P-1) määrittely tukee palveluverkon tavoitetilan kehittämistä. Kotkan Hovinsaaren kaupunginosa on kiinteä osa Kotkansaaren keskusta-aluetta ja tulisi käsitellä osana keskustaa.

Helsingistä itään suuntautuvan ratayhteyden tutkiminen strategisen yleiskaavatyön yhteydessä on perusteltua ja kannatettavaa. Kymenlaakson Liitto kuitenkin korostaa, että erityisesti valtakunnallista liikenneverkkoa koskevissa kysymyksissä maakuntakaava on ohjeena kuntien kaavoitukselle ja muulle viranomaistoiminnalle, jolla vaikutetaan alueidenkäyttöön. Mahdollinen uusi raideliikenteen yhteystarvemerkinä on kehittämisperiaattemerkintä. Tämän kaltaisella merkinnällä osoitetaan sellaiset yhteydet, joiden tarve on voitu todeta, mutta niiden sijaintiin ja toteuttamiseen liittyy niin huomattavaa epävarmuutta, ettei ohjeellisen tai vaihtoehtoisen linjauksen osoittaminen ole mahdollista. Näin ollen voidaan todeta, ettei mahdollinen uusi raideliikenteen yhteystarvemerkinä ole suoraan ristiriidassa maakuntakaavan suunnitteluratkaisun kanssa. Merkintään liittyy kuitenkin niin merkittäviä selvitys- ja vaikutusten arviointitarpeita, että merkinnän edistäminen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on erittäin vaikeaa. Ratalinjauksen tarkempi suunnittelu vaatii kansallista ja ylimaakunnallista yhteistyötä.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

Lisätään kaavaselistukseen ja kaavakarttaan keskinäiset ja toisiaan vastaavat päivämääräviitteet.

Merkitään tiedoksi.

Hovinsaaren alue on osoitettu intensiiviseksi taajamatoimintojen alueeksi, joka kytkeytyy tiiviisti Kotkansaaren keskustatoimintojen alueeseen varsinkin siinä vaiheessa, kun uusi kävelyn ja pyöräilyn yhteys keskustaan on toteutettu. Hovinsaaren kaupunginosan halutaan kuitenkin kehittyvän myös itsenäisenä asumista tukevia palveluita ja työpaikatoimintoja käsittävänä palvelukeskuksena. Kaavaratkaisua ei muuteta.

Vaiheyleiskaavassa on linjaratkaisun mukaisesti tutkittu ja arvioitu rantaradan toteuttamisvaihtoehtoja sekä kaupunkikehittämisen että elinkeinoelämän näkökulmasta. Ratamerkinä perustuu valmisteluvaiheessa laaditun rantarataselvityksen johtopäätöksiin. Selvityksessä on arvioitu rantaradan liikenteellistä merkitystä ja mahdollisuuksia suunnitella radan linjausta uudelleen niin, että rata potentiaalisine asemineen palvelisi myös seudun maankäyttöä. Asian ratkaiseminen edellyttää lausunnon mukaisesti laajempaa käsittelyä valtakunnallisella ja maakunnallisella tasolla sekä lisäselvityksiä.

<p><i>Yhteysväli Kotka-Kouvola on linjattu Kymenlaakson maakuntaohjelmassa Kymenlaakson kärkihankkeeksi. Yleiskaava edistää tältä osin maakuntaohjelman ja maakuntakaavan tavoitteita.</i></p> <p><i>Kaavaselostuksessa on todettu maakuntakaavatilanne asianmukaisesti. Vähittäiskaupan suuryksiköjä ohjaavasta koko maakuntaa koskevasta suunnittelumääräyksestä puuttuu kerrosneliömetrit osoittava taulukko.</i></p> <p><i>Selostuksen sivulla 65 puhutaan ”Anjalan kanavasta”, kyseessä on vesiliikenteen yhteystarve Kuusankoskelta Suomenlahdelle.</i></p> <p><i>Yleiskaavassa on osoitettu matkailun ja virkistysen kehittämisen kohdealueita Itäisen Suomenlahden kansallispuiston alueelle. Kansallispuiston kehittämistä ohjataan käyttö- ja hoitosuunnitelman kautta eikä kehittämisperiaatemerkintä saa olla ristiriidassa sen kanssa.</i></p> <p><i>Strategisessa yleiskaavassa ei käsitellä viherrakennekysymyksiä vaan viherverkko on osoitettu maakuntakaavan mukaisena oikeusvaikutuksettomana merkintänä. Tästä syystä kaavan vaikutuksia viherverkostoon ja luonnon monimuotoisuuteen on vaikea arvioida. Viherrakennekysymysten osalta maakuntakaavan rooli korostuu.</i></p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Kaavaselostusta tarkistetaan tältä osin.</p> <p>Kaavaselostusta tarkistetaan tältä osin.</p> <p>Merkitä ei ole ristiriidassa kasallispuistojen kehittämisen kannalta. Kansallispuistojen kaavamerkintään lisätään kuitenkin määräys siitä, että niiden kehittämistä ohjataan käyttö- ja hoitosuunnitelman kautta.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>6 Kymenlaakson museo</p> <p>YHTEENVETO LAUSUNNOSTA: <i>Ei huomautettavaa.</i></p>	<p>VASTINE: Merkitään tiedoksi.</p>
<p>7 Kymenlaakson pelastuslaitos</p> <p>YHTEENVETO LAUSUNNOSTA: <i>Ei huomautettavaa.</i></p>	<p>VASTINE: Merkitään tiedoksi.</p>
<p>8 Liikennevirasto</p> <p>YHTEENVETO LAUSUNNOSTA: <i>Liikennevirasto pitää raideliikenteen mahdollista yhteystarvemerkintää riskinä liikennesuunnittelun ja kaavamerkinnän oikeusvaikutusten kannalta. Kaavaehdotuksessa ei ole selkeästi otettu kantaa merkinnän oikeusvaikutuksiin. Raideliikenteen mahdollista uutta</i></p>	<p>VASTINE: Vaiheyleiskaavassa on linjaratkaisun mukaisesti tutkittu ja arvioitu rantaradan toteuttamisvaihtoehtoja sekä kaupunkikehittämisen että elinkeinoelämän näkökulmasta. Ratamerkintä perustuu valmisteluvaiheessa laaditun rantarataselvityksen johtopäätök-</p>

<p><i>yhteystarvetta, eli rantaradan eteläistä ratalinjausta, ei tule merkitä yleiskaavaan ennen kuin asia on käsitelty maakuntakaavassa.</i></p> <p><i>Kaavan yleisiin määräyksiin tulee lisätä maininta, että tuulivoimaloiden tarkemmassa suunnittelussa tulee huomioida meriliikenne sekä meriliikenteen tutkajärjestelmät. Voimaloiden sijoituspaikoista sekä merkinnästä tulee esittää suunnitelma Liikennevirastolle, ja voimaloiden yksityiskohtaisessa merkinnässä tulee mahdollisuuksien rajoissa huomioida merenkulku ja merenkulun turvalaitteet.</i></p>	<p>siin. Selvityksessä on arvioitu rantaradan liikenteellistä merkitystä ja mahdollisuuksia suunnitella radan linjausta uudelleen niin, että rata potentiaalisine asemineen palvelisi myös seudun maankäyttöä.</p> <p>Asian ratkaiseminen edellyttää lausunnon mukaisesti laajempaa käsittelyä maakunnallisella tasolla sekä lisäselvityksiä. Yhteystarvemerkinä ei kuitenkaan ole ristiriidassa maakuntakaavan suunnitteluratkaisun kanssa, kuten Kymenlaakson liittokin on lausunnoissaan todennut. Ratalinjausta ei ole osoitettu vaiheyleiskaavassa sellaisella merkinnällä, joka mahdollistaisi radan yleissuunnitelman tai ratasuunnitelman hyväksymisen yleiskaavan perusteella.</p> <p>Yhteystarvemerkinä käytetään silloin, kun yhteystarve on voitu todeta, mutta radan sijaintiin tai toteuttamiseen liittyy niin huomattavaa epävarmuutta, ettei ohjeellisen tai vaihtoehtoisen linjauksen osoittaminen ole mahdollista.</p> <p>Jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon, että radan mahdolliselle toteuttamiselle säilyy maankäytölliset edellytykset. Asia vaatii lisäselvityksiä, joiden valmistuttua voidaan arvioida tarkemmin toteuttamismahdollisuuksia.</p> <p>Tuulivoimaloiden osalta kaavamääräyksiä tarkistetaan.</p>
<p>9 MTK-Kaakkois-Suomi</p> <p>YHTEENVETO LAUSUNNOSTA:</p> <p><i>Biotalous aloilla, etenkin metsäsektorilla ja lähiruoka- sekä luomutuotannossa, on tapahtunut positiivista kehitystä. Esimerkiksi Kotkamills on investoinut tehtaisiinsa, ja juuri sellaisiin tuotteisiin, joissa uusiutuvalla puuraaka-aineella korvataan muovia. Lisäksi UPM suunnittelee merkittävän uusiutuvaa puuraaka-ainetta käyttävän biojalostuslaitoksen rakentamista Kotkaan. Näillä on vahva positiivinen vaikutus alueen vetovoimaan ja työpaikkoihin. Kymenlaakson uudessa maakuntaohjelmassa todetaan, että Kymenlaakso lukeutuu Suomen parhaisiin maatalouden tuotantoalueisiin. Ohjelmassa painotetaan biotalouden merkitystä. Metsäbiotalous ja sen kehittäminen Kymenlaaksossa on erittäin tärkeää ja korostuu maakuntaohjelmassa. Olemassa olevien metsäteollisuuslaitosten toimivuus ja kehittäminen, uuden jalostustoiminnan ohella, tulee olla tämänkin kaavan yksi kärkiasioita. Kaavaratkaisussa tulee mahdollistaa metsien kestävä täysimääräinen käyttö, jotta turvataan metsäbiotalouden toimintaedellytykset, raaka-aineen saatavuus ja uuden toiminnan kehittäminen. Kun metsänhoito perustuu voimassa olevaan</i></p>	<p>VASTINE:</p> <p>Yleiskaavassa biotalous on tunnistettu yhdeksi seudun tärkeimmistä kasvutoimialoista, ja yleiskaavan tavoitteena onkin biotalouden kehittämismahdollisuuksien turvaaminen ja edistäminen. Lisäksi tavoitteena on ollut lisätä eri toimijoiden keskinäisiä synergioita esimerkiksi osaamisen jakamisen, yhteisen infrastruktuurin hyödyntämisen ja sivutuotteiden hyödyntämisen helpottamiseksi. Yleiskaavaratkaisussa tavoitteet näkyvät esimerkiksi teollisen tuotannon ja satamien läheisyytenä sekä jätteidenkäsittelyn ja biotalouden alueiden yhdistämisenä. Maa- ja metsätalousvaltaisia alueita koskevat kysymykset eivät raaka-aineiden saatavuuden osalta kuulu tässä vaiheyleiskaavassa ratkaisuun asioihin.</p>

<p><i>metsälainsäädäntöön, myös luontoarvot tulevat huomioitua. Sama koskee maataloutta, joka nykyisellään on voimakkaasti säädeltyä ja toimii ympäristön ehdoilla.</i></p> <p><i>Kaavakartassa viherverkon rajausten laajuus kaavakartasta arvioituna on leveimmillään kilometrejä. Maaseudulla ja sen metsäisillä alueilla tällainen laajuus on tarpeetonta. Metsäisillä alueilla käsittelykuvioiden pinta-alat ovat pieniä ja muutokset väliaikaisia. Oikeusvaikutuksettoman viherverkkomerkinnän todellinen vaikutus voi jatkossa tarkemmassa suunnittelussa muuttua maa- ja metsäbiotalouden edistämistä haittaavaksi. Viherverkon tarpeellisuutta ylipäättään taajama-alueiden ulkopuolella tulee harkita ja rajausten laajuutta tulee kaventaa taajamien ulkopuolisilla yksityismailla.</i></p> <p><i>Toimivilla liikenneratkaisuilla ja kunnossa olevalla tiestöllä on myös merkittävä rooli tehtaiden raaka-ainehuollossa ja tuotteiden kuljettamisessa. Biotalous raaka-ainekuljetuksien osalta tulee, pääliikenneväylien lisäksi, kiinnittää huomiota alemman asteisen tiestön toimivuuteen. Alemman asteisen valtion tieverkon ja yksityisteiden kunnosta tulee huolehtia, mikä tulee huomioida yleiskaavassa jollakin tapaa joko kaavamerkinnöillä tai kaavaselostuksessa.</i></p>	<p>Yleiskaavamerkinnän oikeusvaikutuksettomuudesta johtuen viherrakennekysymysten osalta ohjaavana kaavana on strategisen vaiheyleiskaavan sijaan maakuntakaava tai voimassa olevat yksityiskohtaisemmat kaavat (osayleis- ja asemakaavat).</p> <p>Alemman asteisesta tieverkosta annetaan yleismääräys: ”yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota alempiasteisen tieverkon toimivuuteen ja merkitykseen osana toimivia kuljetusketjuja”. Sen sijaan yksityisteiden tienpito on tietosakkaiden vastuulla.</p>
<p>10 Museovirasto</p> <p>YHTEENVETO LAUSUNNOSTA: <i>Yleiskaavassa on huomioitu maakuntakaavan ohjaava vaikutus ja se on periaatteiltaan maakuntakaavan mukainen. Maakuntakaava jää yleiskaava-alueella voimaan mm. muinaismuistoalueiden (SM) ja muinaismuistokohteiden (musta neliö) osalta. Muinaisjäännöksiä koskevia kohde- tai aluerajausmerkintöjä ei ole siirretty strategisen yleiskaavan ehdotuksen kaava-kartalle. Museovirasto edellytti kaavaluonnosvaiheessa, että arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet tulee lähtökohtaisesti esittää kaavakartalla vahvistettujen ja suojelurekistereissä todettujen rajausten ja sisältöjen mukaan. Näin ei ole tehty. Kohteet on lisättävä kaavaan. Samalla tulee tarkistaa kohdetietojen ajantasaisuus. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee tarkistaa hankkeiden mahdollinen vaikutus alueen maa- ja vesialueiden arkeologiseen kulttuuriperintöön, sekä ovatko tiedot hankkeiden osalta riittävät ja ajantasaiset.</i></p>	<p>VASTINE: Laadittu yleiskaava on vaiheyleiskaava, jossa on keskitytty seudun kilpailukyvyyn kannalta tärkeimpiin yhteisesti ratkaistaviin alueidenkäytön kysymyksiin (asuminen, liikenne, palvelut, elinkeinot). Näiltä osin maakuntakaava ei jää voimaan. Sen sijaan esimerkiksi kauppaa, virkistystä, suojelua, puolustusvoimien alueita ja muita strategisen vaiheyleiskaavan oikeusvaikutteiseen sisältöön kuulumattomia teemoja koskevia kysymyksiä ohjataan kaavatilanteesta riippuen maakuntakaavalla, osayleiskaavalla ja/tai asemakaavalla. Maakuntakaava on vaiheyleiskaavan sijasta voimassa niiden kysymysten osalta, joita vaiheyleiskaavassa ei ole ratkaistu oikeusvaikutteisena. Seudullisen vaiheyleiskaavan suhdetta maakuntakaavaan on tarkemmin selostettu kaavan vaikutusten arvioinnin yhteydessä. Muinaisjäänöskohdemerkintöjen ajantasaisuus tullaan tarkistamaan kokonaismaakuntakaavan laatimisen yhteydessä.</p>
<p>11 Puolustusvoimat</p> <p>YHTEENVETO LAUSUNNOSTA: <i>Nähtävillä asetetussa kaavaehdotuksessa ei ole huomioitu riittävästi Puolustusvoimien kaavaan esittämiä merkintöjä ja määräyksiä. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoittei-</i></p>	<p>VASTINE: Laadittu yleiskaava on vaiheyleiskaava, jossa on keskitytty seudun kilpailukyvyyn kannalta tärkeimpiin yhteisesti ratkaistaviin alueidenkäytön kysymyksiin. Näiltä osin maakun-</p>

den mukaan alueiden kehittämisessä tulee ottaa huomioon Puolustusvoimien tarpeet ja turvata riittävät alueelliset edellytykset Puolustusvoimien toiminnalle. Kaavaselvityksessä on kerrottu, että yleiskaava-alueella jäävät voimaan maakuntakaavoissa esitetyt Puolustusvoimien käytössä olevien alueiden merkinnät. Puolustusvoimien mielestä alueet tulee esittää myös oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa. Puolustusvoimat on luopunut Lylynkankaan harjoitusalueesta Haminassa, joten sen merkitseminen kaavaan ei ole enää tarpeellista. Muilta osin Puolustusvoimien käytössä olevat varuskunta-, ampuma- ja harjoitusalueet sekä ampumaradat tulee merkitä kaavaan asiakirjassa BN6913, 2.5.2017 esitetyllä tavalla. Merkinnät tulee esittää myös Mustanmaan ja Vanhankylänmaan saarissa.

Valtioneuvoston asetus 903/2017, 19.12.2017, Raskaiden aseiden ja räjäytysten melutasoista, poistaa tarpeen merkitä kaavaan aikaisemmin esitetyt 50 dB LAeq melualuearajat. Ampuma- ja harjoitusalueiden osalta raskaiden aseiden 55 dB LAeq melualuearajat ja rakentamismääräykset riittävät Puolustusvoimien toiminnan turvaamiseksi.

Lausunnossa esitettävät melualueita koskevat rakentamis- ja suunnittelumääräykset tulee lisätä kaavan yleismääräyksiksi.

takaava ei jää voimaan. Sen sijaan esimerkiksi kauppaa, virkistystä, suojelua, puolustusvoimien alueita ja muita strategisen vaiheyleiskaavan oikeusvaikutteiseen sisältöön kuulumattomia teemoja koskevia kysymyksiä ohjataan kaavatilanteesta riippuen maakuntakaavalla, osayleiskaavalla ja/tai asemakaavalla. Maakuntakaava on vaiheyleiskaavan sijasta voimassa niiden kysymysten osalta, joita vaiheyleiskaavassa ei ole ratkaistu oikeusvaikutteisena. Seudullisen vaiheyleiskaavan suhdetta maakuntakaavaan on tarkemmin selvitetty kaavan vaikutusten arvioinnin yhteydessä. Puolustusvoimien alueita koskevien kaavamerkintöjen ajantasaisuus tullaan tarkistamaan kokonaisuuskaavan laatimisen yhteydessä.

Kaavamerkintöjä ja -määräyksiä tarkistetaan tältä osin.

Kaavamerkintöjä ja -määräyksiä tarkistetaan seuraavasti:

Ampumaradan meluvyöhyke (yli 65 dB LAImax)

Merkinnällä on osoitettu alueet, joissa ampumaratamelu on yli 65 dB LAImax. Puolustusvoimien toiminnan turvaamiseksi sekä meluhaittojen ehkäisemiseksi alueen yksityiskohtaisemmassa maankäytössä ja rakentamisessa tulee ottaa huomioon valtioneuvoston päätöksessä 53/1997 esitetyt melutason ohjearvot. Asumista ja muita melulle herkkiä toimintoja koskevista hankkeista on pyydettävä puolustusvoimien lausunto.

Ampumaradan meluvyöhyke (yli 60 dB LAImax)

Merkinnällä on osoitettu alueet, joissa ampumaratamelu on yli 60 dB LAImax. Puolustusvoimien toiminnan turvaamiseksi sekä meluhaittojen ehkäisemiseksi alueen yksityiskohtaisemmassa maankäytössä ja rakentamisessa tulee ottaa huomioon valtioneuvoston päätöksessä 53/1997 esitetyt melutason ohjearvot. Asumista ja muita melulle herkkiä toimintoja koskevista hankkeista on pyydettävä puolustusvoimien lausunto.

Ampumameluvyöhyke (yli 55 dB LAeq)

Merkinnällä on osoitettu alueet, joissa ampumamelu on yli 55 dB LAeq. Puolustusvoimien toiminnan turvaamiseksi sekä meluhaittojen ehkäisemiseksi alueen yksityiskoh- taisemmassa maankäytössä ja rakentamisessa tulee ottaa huomioon valtioneuvoston asetuksessa 903/2017 esitetyt ulkomelun ohjearvot. Asumista ja muita melulle herkkiä toimintoja koskevista hankkeista on pyydettävä puolustusvoimien lausunto.

<p><i>Tuulivoimarakentamisessa tulee ottaa huomioon maanpuolustuksen tarpeet ja turvata riittävät alueelliset edellytykset varuskunnille, ampuma- ja harjoitusalueille, varikkotoiminnalle ja sotilasilmailulle mukaan lukien varalaskupaikat sekä valvontajärjestelmät. Puolustusvoimat esittää koko kaavoitettavaa aluetta koskeviin kaava-määräyksiin ja merkintöihin tuulivoiman osalta seuraavaa lisäystä: Tuulivoima-aluetta suunniteltaessa tulee turvata Puolustusvoimien toimintaedellytykset. Erityisesti tulee ottaa huomioon Puolustusvoimien toiminnasta, kuten tutkajärjestelmistä ja radioyhteyksien turvaamisesta johtuvat rajoitteet. Yksittäistä (paikallista) tuulivoimalaa suunniteltaessa (kokonaiskorkeus yli 50 metriä maanpinnasta) tulee turvata Puolustusvoimien toimintaedellytykset ja pyytää hankkeesta aina erillinen lausunto Pääesikunnalta. Puolustusvoimat esittää kaavaan määräystä siitä, että kun tuulivoimarakentamisen suunnitelmat tarkentuvat (voimaloiden määrä, korkeus ja sijoittuminen), tulee Pääesikunnalta pyytää lausunto tuulivoimaloiden vaikutuksista Puolustusvoimien toimintaan ja mahdollisista tutkaselvitystarpeista. Arvion tutkaselvitystarpeesta tekee Pääesikunta.</i></p> <p><i>Puolustusvoimat pyytää, että tieto kaavan hyväksymisestä sekä hyväksymispöytäkirjan jäljennös, kaava ja kaavamääräykset toimitetaan 1. Logistiikkarykmentin esikuntaan välittömästi, kun kaava on hyväksytty.</i></p>	<p>Kaavamääräyksiä tarkistetaan tältä osin.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>12 Pyhtään hyvinvointilautakunta</p> <p>YHTEENVETO LAUSUNNOSTA: <i>Ei huomautettavaa.</i></p>	<p>VASTINE: Merkitään tiedoksi.</p>
<p>13 Pyhtään tekniikkalautakunta</p> <p>YHTEENVETO LAUSUNNOSTA: <i>Tekniikkalautakunta muistuttaa, että nähtävillä olevasta yleiskaavasta ei saa tulla uutta kaavatasoa.</i></p>	<p>VASTINE: Strategisesta vaiheyleiskaavasta ei tule uutta kaavatasoa, vaan se tulee voimaan päällekkäin kuntien osayleiskaavojen kanssa kaavan tehtävä ja tarkoitus huomioiden. Seudullisen vaiheyleiskaavan ohjausvaikutus on kaavan tehtävästä ja suunnittelutarkkuudesta) johtuen erilainen kuin aluevarausyleiskaavojen. Seudullinen vaiheyleiskaava ohjaa asemakaavojen laatimista ja muuttamista siten, että yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioiduksi myös seudullinen kokonaisuus ja kilpailukyky.</p>
<p>14 Suomen luonnonsuojeluliiton Kymenlaakson piiri ry</p> <p>YHTEENVETO LAUSUNNOSTA: <i>On huolestuttavaa, miten yleiskaava luo vastakkainasettelua ihmisen ja luonnon välille.</i></p>	<p>VASTINE: Laadittu yleiskaava on vaiheyleiskaava, jossa on keskitytty seudun kilpailukykyyn kannal-</p>

Kaava pyrkii sanalla sanoen mahdollistamaan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja näkymiä. Luontoseikat laiminlyövä kaavoittaminen ei lisää Kotkan–Haminan seudun vetovoimaa, eikä herätä luottamusta alueen päätöksentekijöihin. Kun luonnon merkitys on globaalisti yhä keskeisempi, suorastaan kriittinen, aina monimuotoisuudesta, ilmastomuutoksesta sekä puhtaasta vedestä lähtien, strateginen yleiskaava suhtautuu luontoon kyynisesti, jopa vihamielisesti. Onko järkeä brändätä aluetta tällä tavalla? Strategisen yleiskaavan perusongelma on, että maankäytön suunnittelu ja sitä ohjaava lainsäädäntö on alistettu valmistelussa politiikalle. Seurauksena on epäselvä ja vaikutuksiltaan ennakoimaton kaava. Mahdollisesti strategisen yleiskaavan avulla tai sen myötävaikutuksella edistetään kunnissa lainvastaisia maankäyttöratkaisuja, vähintään lisätään merkittävästi riskiä siihen.

ta tärkeimpiin yhteisesti ratkaistaviin alueidenkäytön kysymyksiin (asuminen, liikenne, palvelut, elinkeinot). Kaavaratkaisut keskittyvät vaiheyleiskaavassa pääosin jo yleiskaavan teemojen mukaisille ja jo nykyisellään rakennetuille alueille. Vaiheyleiskaavassa on tarkennettu ja paikoin jopa supistettu maakuntakaavan aluevarauksia, joten ekologiseen verkostoon ja laajempiin luonnonalueisiin kohdistuvat vaikutukset ovat varsin vähäisiä.

Alun perin lähtökohtana oli, että seudullinen viherverkko olisi osoitettu yleiskaavassa oikeusvaikutteisena. Seudullista, ajantasaista ja yhteismitallista selvityspohjaa, johon yleiskaavassa olisi suoraan voitu nojata, ei kuitenkaan ollut käytettävissä. Voimassa olevaa maakuntakaavaa tarkentava (paikoin myös laajentava esim. Salpalinja) viherverkko on kuitenkin ainoana oikeusvaikutuksettomana elementtinä tuotu muutoin oikeusvaikutteiseen kaavaan nimenomaan sen vuoksi, että viheralueet ja niiden muodostama verkosto aluerakenteen kehittämistä ohjaavana ja rajaavana tekijänä on suunnittelun aikana (käytännössä) tullut huomioon otetuksi.

Vaiheyleiskaavaa laadittaessa on edellä olevan mukaisesti huomioitu luonnon arvokohteet ja viherverkko jättämällä ne muuttavan maankäytön ulkopuolelle. Informatiivisen viherverkkomerkinnän alueelle ei siis ole osoitettu aluevarausmerkintöjä, vaan seudullisesti merkittävä rakentaminen on ohjattu nimenomaan viherverkkoalueen ulkopuolelle. Merkittävä osa Natura 2000 -alueista sijaitsee keskeisen kaupunkirakenteen ulkopuolella eikä alueisiin siten kohdistu suoria vaikutuksia, jotka heikentäisivät tai hävittäisivät alueiden suojelullisina perusteina toimivia luonnonarvoja.

Vaiheyleiskaavaratkaisun luonnonarvoja heikentävät vaikutukset kohdistuvat pääasiasa taajama-alueiden tuntumassa sijaitseviin kohteisiin, joiden kohdalla suojavyöhykkeinä toimivat viheralueet voivat paikoin kaventua ja niiden kulutus väestö-/asukasmäärän kasvusta johtuen lisääntyä.

Heikentävien vaikutusten merkittävyyttä arvioidessa tulee ottaa huomioon kaavan strateginen ja yleispiirteinen luonne: strategisessa vaiheyleiskaavassa ei ohjata suoraan rakentamista tai määritellä alueiden mitoitusta. Jatkossa seudun alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittymiseen vaikutetaan paitsi tämän vaiheyleiskaavan, myös voimassa olevien ja laadittavien osayleiskaavojen sekä asemakaavoituksen kautta. Tarkemmassa suunnittelussa tulee huomioida väestönkasvun volyymi ja sen mukainen mm. ekologisten yhteyksien ja viheryhteystarpeiden toimivuus käytännössä ja vesistöön kohdistuvien heikentävien vaikutusten ehkäiseminen.

Oikeusvaikutus ja ohjausvaikutus

Kaava-aineiston liitteessä on katsaus kaavan oikeusvaikutteisiin. Siinä todetaan strategisen yleiskaavan ohjausvaikutuksesta, että sen ohjaus tähtää erityisesti siihen, että yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioiduksi seudun alueidenkäytön kokonaisuus ja kilpailukyky. Oikeusvaikutteisuuden merkityksen sekä sen seurausten avaaminen jää kaavaehdotuksessa yleistasolle. Korvaako strateginen yleiskaava oikeusvaikutteisia yleiskaavoja ja asemakaavoja? Entä ohjaako se niitä ja miten se ohjaa? Miten ohjausvaikutusta voidaan ennakoita? Kaavaselostuksessa tuleekin mainita selkeästi luetellen, mitkä aiemmat yleiskaavat ovat voimassa strategisen yleiskaavan voimaantulon jälkeen.

Entä miten strategisen yleiskaavan merkintöjä ja niiden vaikutusalueita tulkitaan? Miten oikeusvaikutteiset ja informatiiviset merkinnät erotetaan?

Vaikutusten selvittäminen

Kaavasta ei ole tehty kunnollista vaikutusarviota, koskien mm. vaikutusta luontoympäristöön. Kaavaehdotus ei tuo riittävästi selkeyttä ELY-keskuksen ja Kymenlaakson liiton viranomaisneuvottelussa 7.6.2017 esittämiin näkemyksiin.

Vaikutus yksityiskohtaisen suunnittelun toteuttamiseen

Strategisen vaiheyleiskaavan alueella on voimassa eriaisteisia, eri aikoina ja erilaisilla suunnitteluperiaatteilla laadittuja osayleiskaavoja. Strateginen vaiheyleiskaava tulee voimaan näiden osayleiskaavojen kanssa päällekkäin kaavan tehtävä, tarkoitus ja mit-takaava huomioiden. Strategisen vaiheyleiskaavan ohjausvaikutus on kaavan tarkoituk-sesta ja suunnittelutarkkuudesta johtuen erilainen kuin osayleiskaavojen. Kuten lau-sunnossa todetaan, vaiheyleiskaavan ohjaus tähtää erityisesti siihen, että yksityiskoh-taisemmassa suunnittelussa tulee huomioiduksi seudun alueidenkäytön kokonaisuus ja kilpailukyky. Jos alueelle ei ole laadittu yksityiskohtaisempaa oikeusvaikutteista kaavaa, jää maakuntakaava voimaan niiden kysymysten osalta, joita strategisessa vaiheyleis-kaavassa ei ratkaista. Tällöin maakuntakaava ohjaa yleiskaavoitusta ja osayleiskaavan puuttuessa myös suoraan asemakaavoitusta. Maakuntakaavassa määriteltävät aluei-denkäytön periaateratkaisut ohjaavat kuitenkin kaavahierarkian mukaisesti seudun yleiskaavojen muuttamista koko seudulla.

Kotkan–Haminan seudun kunnissa on tähän asti laadittu osayleiskaavoja, joiden tarkkuus ja esitysmittakaava poikkeavat selvästi nyt vireillä olevasta Kotkan-Haminan seu-dun strategisesta vaiheyleiskaavasta. Vaiheyleiskaava on laadittu ja sitä tulkitaan ta-vanomaista pienemmässä mittakaavassa (1: 80 000). Yleiskaavakartan esitystavassa on käytetty yleispiirteisiä kohde- ja viivamerkintöjä sekä 250 x 250 metrin ruutuja, joista kukin edustaa tiettyä pääkäyttötarkoitusta. Yksittäisen ruudun sisään sijoittuu luonnol-lisesti monessa tapauksessa muutakin maankäyttöä. Tarkan aluerajauksen sijaan on osoitettu seudun alueidenkäytön periaateratkaisut yleispiirteisesti. Vaiheyleiskaavan sisältö tarkentuu tarpeiden mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa (osayleis-kaavat, asemakaavat). Vaiheyleiskaavassa on yksi oikeusvaikutukseton merkintä: viher-, virkistys- tai retkeilyalue. Viherverkko on siis vaiheyleiskaavassa informatiivinen mer-kintä, jolloin voimassa oleva maakuntakaava – ja myöhemmin kokonaismaakuntakaava ajantasaisine selvityksineen – on voimassa tältä osin.

Vaikutusten arvioinnissa on MRL 9 §:n mukaisesti otettu huomioon kaavan strateginen luonne ja tarkoitus. Vaikutusten arvioinnissa on keskitytty yleiskaavan teemojen mu-kaisiin, seudun kilpailukyvyn kannalta tärkeimpiin yhteisesti ratkaistaviin alueidenkäy-tön kysymyksiin (asuminen, liikenne, palvelut, elinkeinot). Vaikutusten arviointi on tehty ehdotusvaiheessa, lausunnossa viitatus virnaomaisneuvottelun jälkeen.

Kuten edellä (ja kaavaselostuksessa) todetaan, strateginen vaiheyleiskaava tulee voi-

Strategisen yleiskaavan ehdotuksessa on vakavia puutteita siinä, mikä on sen suhde maakuntakaavoitukseen sekä yksityiskohtaisempaan yleiskaavoitukseen ja asemakaavoitukseen. Kun aiemmat kaavat ovat yksityiskohtaisia, strateginen yleiskaava on tarkkuudeltaan yleisluontoisempi, eikä sen laadinnassa ole tehty mm. luontoselvityksiä.

Miten vaikutuksia seurataan, eli miten kunnat toimivat strategisen yleiskaavan puitteissa kaavoituksessa ja maankäytössä, kun ne toteuttavat strategista yleiskaavaa tahollaan. Esimerkiksi Pyhtään kunta on vihjannut, että se haluaisi korvata strategisella yleiskaavalla oman kuntatason yleiskaavoituksen. Olennaista on voida ennakoita, miten kunnat toimivat maankäytön suunnittelussaan, maapolitiikassa ja niiden käytännössä strategisen yleiskaavan perustalta. Ryhtyvätkö kunnat kumoamaan aiempia yleis- ja asemakaavoja, strategisen yleiskaavan perusteella, olipa se ristiriidassa niiden kanssa tai ei? Millaiseksi yleensä maankäytön suunnittelu, maapolitiikka ja niiden käytännön toteuttaminen muodostuvat kunnissa strategisen yleiskaavan seurauksena? Miten muiden lakien, kuten ympäristösuojelulain ja vesienhoitolain mukaista maankäyttöä ohjataan kaavan alueella jatkossa?

Maankäyttö- ja rakennuslaki mahdollistaa strategisen yleiskaavoittamisen, mutta sen keinoin ei voi ohittaa tarkempaa yleis- ja asemakaavoittamista. Kunnilla voi olla halua tulkita luovasti strategisen yleiskaavan mahdollisuuksia ja sen oikeusvaikutusta. Tähän on myös helppoa löytää perusteluja vaikkapa kustannussäästöistä. Samoin strategisen yleiskaavan tarjoama ”joustavuus” ja nopeus kuntaan investoimisen kannalta voi nousta esille. Strategisen yleiskaavan ehdotuksessa ei arvioida, miten kunnat toteuttavat yksityiskohtaisempaa yleiskaavoitusta, kun strateginen kaava tulee voimaan.

Strategisen yleiskaavan ehdotuksessa korostetaan elinkeinoulottuvuutta, mutta ei arvioida, millaisia konkreettisia vaikutuksia tällä tavoitteella on esim. luontoympäristölle.

Vaikutus luonnonympäristön suunnitteluun ja käyttöön

Kaava-aineistossa todetaan, että yleiskaavan pitää kestää aikaa ja rajoittaa vain sitä mikä esimerkiksi ympäristövaikutusten vuoksi on välttämätöntä. Kaavaehdotus ei toteuta tätä tavoitetta koska se ei tunnista kaavan ympäristövaikutuksia, eikä toisaalta selvänä, miten tämä asia huomioidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Kun kaavaehdotuksessa viheralueverkostolla on nyt vain informatiivinen merkintä, sitä voi pitää hyvän ympäristön saavuttamisen kannalta merkittävänä puutteena. Kaavan laatija on ollut tietoinen maakuntakaavatason viheryhteystarpeen ohjausvaikutuksesta. Maakuntakaava-

maan yksityiskohtaisempien osayleiskaavojen kanssa päällekkäin kaavan tehtävä, tarkoitus ja mittakaava huomioiden. Luontoselvitykset tulevat tarvittavilta osin laadittaviksi näiden kaavojen laatimisen yhteydessä. Vastaavasti voimassa olevat osayleis- ja asemakaavat sekä niissä jo olevat luontomerkinnät jäävät voimaan sellaisenaan.

Strateginen vaiheyleiskaava tuottaa lähtökohtia kaavoitusohjelmille, maanhankinnalle, investointiohjelmille ja palveluverkon muutosten valmisteluun. Jatkossa seudun kuntien ja alueiden yhdyskuntarakenteen kehittämiseen vaikutetaan maakuntakaavan ja strategisen vaiheyleiskaavan määrittelemien periaatteiden mukaisella yksityiskohtaisemmalla osayleiskaavoituksella ja asemakaavoituksella. Kaupunkiseudun yhdyskuntarakenteen kestävä kehittäminen vaatii paitsi kurinalaista ja määrätietoista maapolitiikkaa, myös yksityiskohtaisemman suunnittelun ja toteuttamisen ajallista ja osallisuutta vaiheistusta.

Strategisessa vaiheyleiskaavassa ei ohjata suoraan rakentamista tai määritellä alueiden mitoitusta, vaan se tapahtuu maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti yksityiskohtaisemman kaavoituksen kautta.

Vaikutusten merkittävyyttä arvioidessa tulee ottaa huomioon kaavan strateginen ja yleispiirteinen luonne: strategisessa yleiskaavassa ei määritellä alueiden mitoitusta. Toiminnan laajuus ja volyymi selvitetään tarkemmassa suunnittelussa ja samalla arvioidaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti vaikutukset luontoympäristölle.

Viherverkoston käsittely kaavoituksessa korostuu yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä, jolloin voimassa oleva maakuntakaava – ja myöhemmin kokonaismaakuntakaava ajantasaisine selvityksineen ja aluevarauksineen – ohjaa viheralueverkostokysymyksiä seudulla. Maakuntakaavan virkistysalue- ja viheryhteystarvemerkinnät ovat ohjanneet strategisen vaiheyleiskaavan laatimista, vaikka yleiskaavan viher-, virkistys- tai retkeilyaluemerkintä ei olekaan oikeusvaikutteinen. Informatiivisen viherverkko-merkinnän alueelle ei ole vaiheyleiskaavassa osoitettu aluevarausmerkintöjä, vaan

van viheryhteystarvemerkinä ei estä esimerkiksi metsätalouden harjoittamista tai rakentamista. Maakuntakaavan laadinnan yhteydessä ei myöskään tyypillisesti tehdä kattavia luontoselvityksiä, joissa viheryhteystarpeiden sisältämät luontoarvot tunnettaisiin. Nykyisen maakuntakaavan merkinnällä osoitetaan ekologisen verkoston ja virkistysalueverkoston kuuluvat viheryhteystarpeet. Viheryhteystarpeen suunnittelumääräyksessä korostetaan siten yksityiskohtaisempaa suunnittelua, mitä yleiskaava edustaa. Maakuntakaavaa ei voi siten käyttää perusteluna siihen, miksi strateginen yleiskaava ei ole viherverkon osalta oikeusvaikutteinen.

Mikäli toiminnan sijoittamista koskevan suunnittelun yhteydessä käy ilmi liiketoimintaa lain tai direktiivin perusteella rajoittavia luontoseikkoja, tämä tuskin herättää investoijassa luottamusta strategista yleiskaavaa ja alueen päätöksentekijöitä kohtaan. Puhumattakaan, että näin kävisi investointipäätöksen jälkeen. Luontokohteet tulee esittää joko strategisen yleiskaavan pääkartalla tai oikeusvaikutteisella liitekartalla. Kaavaehdotuksen aineistossa ei ole perusteltu, miksi oikeusvaikutteisia luontokohteita ei ole merkitty kaavakartalle tai esitetty liitekarttana. Samoin siniviherrakenteen ydinalueet, viheryhteydet ja kriittiset yhteystarpeet tulee osoittaa selkein oikeusvaikutteisien kaavamerkinöin. Ehdotuksesta puuttuvat mm. SL-alueet sekä muut luontoarvoja sisältävät alueet, jotka esiintyvät maakuntakaavassa tai on todettu nykyisissä yleis- ja asemakaavoissa. Kuten ELY-keskus on todennut kaavatöiden aiemmassa vaiheessa, luonnonsuojelu- ja Natura 2000 -alueet muodostavat tärkeän rungon viheralueverkostolle ja asettavat rajoitteita muulle maankäytölle. Tämän vuoksi ne olisi syytä esittää kaavassa, vaikka luonnonsuojelukäytöksiä ei kaavassa muutoin käsiteltäisikään.

On vaarana, että sumean strategisen yleiskaavan seurauksena kukaan ei voisi enää sanoa, että jonkun tulevan asemakaavan rakentamissuunnitelmat olisivat yleiskaavan vastaisia. Tällainen lumeyleiskaava antaisi avaimet käteen luontokohteiden päälle rakentajille.

Luontoselvitysten puuttuminen strategisen yleiskaavan laadinnassa ei vaikuta pelkästään viherverkon alueeseen. Esimerkiksi strategisen yleiskaavan mahdollisella uudella raideliikenteen yhteystarpeella on vaikutuksia luontoympäristöön. Miten linjauksen voi toteuttaa, jos jokin lakiin ja/tai direktiiviin perustuva luontoarvoseikka estää ratalinjauksen sijoittamisen? Toki tällöin voidaan hakea poikkeuslupaa kohteen hävittämiseksi. Tämä saattaa olla tausta-ajatuksena, huomioiden strategisen yleiskaavan asenteen luontoa kohtaan yleensä. Strategisessa yleiskaavassa ei myöskään tunnisteta vesistöjen sekä meren rannikon luontoarvoja ja niiden muodostamia veden ja maan yhteyksiä ja yhteyksien säilyttämistarpeita.

seudullisesti merkittävä rakentaminen ja muuttuva maankäyttö on ohjattu nimenomaan viherverkkoalueen ulkopuolelle. Samaan tapaan yleiskaavaa laadittaessa on huomioitu myös Natura- ja luonnonsuojelualueet, joista edelliset on lisäksi osoitettu yleiskaavassa oikeusvaikutteisella merkinnällä.

Vaiheyleiskaavaa laadittaessa on huomioitu luonnon arvokohteet ja ne on jätetty muuttavan maankäytön ulkopuolelle. Lisäksi Natura 2000 -alueet on osoitettu vaiheyleiskaavassa. Maakuntakaava jää voimaan luonnonsuojelualueiden osalta, ja pienialaisia luontokohteita ohjataan jatkossakin yksityiskohtaisempien osayleiskaavojen ja asemakaavojen merkinnöillä. Voimassa olevien ja laadittavien osayleis- ja asemakaavojen yhteydessä ympäristövaikutukset selvitetään maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti.

Yksityiskohtainen maankäyttö ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa ja samalla arvioidaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti vaikutukset esimerkiksi luontoympäristölle.

Mahdollinen uusi raideliikenteen yhteystarvemerkinä on kehittämisperiaatemerkintä. Tämän kaltaisella merkinnällä osoitetaan sellaiset yhteydet, joiden tarve on voitu todeta, mutta niiden sijaintiin ja toteuttamiseen liittyy niin huomattavaa epävarmuutta, ettei ohjeellisen tai vaihtoehtoisen linjauksen osoittaminen ole mahdollista. Merkintään liittyy merkittäviä selvitys- ja vaikutusten arviointitarpeita, joten myös luontoarvot tulevat huomioiduksi.

<p><i>Strategisessa yleiskaavassa toisaalta viitataan maakuntakaavan yhteydessä laadittuun siniviherrakenneselvitykseen. Yleiskaavataso suunnittelu edellyttää kuitenkin aina luontoselvityksiä (MRL 9 §). Siniviherrakenne ei ole luontoselvitys, vaan pääosin kirjalliseen aineistoon sekä ilmakehän-analyysiin perustuva katsaus siniviherrakenteeseen Kymenlaakson maakunnan alueella, jonka se esittelee sinänsä kattavasti. Luontoselvitysten tekeminen edellyttää kuitenkin lähes aina maastossa tapahtuvaa työskentelyä.</i></p> <p><i><u>Virolahden Harvajanniemi (lausunnon täydennys)</u></i> <i>Virolahden Harvajanniemeen on osoitettu Kotkan–Haminan seudun strategisessa yleiskaavassa tuulivoimarakentamista. Kaavaselostuksessa (s. 72) Harvajanniemen todetaan olevan kaavassa ”potentiaalinen tuulivoima-alue”. Suomen luonnonsuojeluliiton Kymenlaakson piiri ry vaatii, että Harvajanniemen tuulivoima-alue tulee poistaa kaavasta riippumatta merkinnän statuksesta. Harvajanniemen kaavoittaminen tuulivoimatuotantoon on Ympäristöministeriön, EU:n sekä HELCOMin ohjeiden vastainen. Harvajanniemen kaavoittaminen tuulivoimatuotantoon on myös lainvastainen tilanne, sillä Korkein hallinto-oikeus on päätöksessään (KHO: 2016:4) yhteydessä kumonnut Harvajanniemen kaavoittamisen tuulivoimatuotantoon Kymenlaakson energiamaakuntakaavan yhteydessä.</i></p>	<p>MRL 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan ”merkittävät vaikutukset” arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Lisäksi kaavan vaikutuksia selvitettäessä on otettava huomioon kaavan ”tehtävä ja tarkoitus”. Kaavan toteuttamisen ympäristövaikutukset puolestaan on selvitettävä ”tarpeellisessa määrin”. Vaiheyleiskaavan vaikutusten arvioinnissa on MRL 9 §:n mukaisesti otettu huomioon kaavan strateginen luonne ja tarkoitus. Vaikutusten arvioinnissa on keskitytty vaiheyleiskaavan tavoitteiden mukaisiin, seudullisesti merkittäviin kysymyksiin ja kuntien yhteistoiminnan kannalta tärkeisiin ratkaistaviin asioihin.</p> <p>Harvajanniemen tuulivoima-alue on merkitty kaava-aineiston liitteenä olevaan kokonaissuunnitelmakarttaan, joka on kokonaisuudessaan oikeusvaikutukseton. KHO on lausunnossa viitatussa päätöksessään todennut, että kumottuja tuulivoima-alueita koskeneet maakuntakaavamerkinnot eivät perustuneet maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisiin riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin. Lisäselvityksiä olisi tarvittu 17 tuulivoima-alueen yhteisvaikutuksista. Näin ollen KHO:n päätöksen estämättä esimerkiksi Harvajanniemen alueelle voi edelleen riittävien selvitysten perusteella olla mahdollista sijoittaa vähintäänkin pienehkö tuulivoima-alue. Tästä syystä alue on merkitty oikeusvaikutuksettomaan kokonaissuunnitelmaan potentiaalisena tuulivoima-alueena.</p>
<p>15 Suomen metsäkeskus YHTEENVETO LAUSUNNOSTA: <i>Korkean työttömyysasteen ja alenevan väestökehityksen muuttamiseksi alueen elinkeinoelämän toimintaedellytysten vahvistaminen tulee nostaa yleiskaavassa keskeiseen rooliin. Hyvinvoiva ja kasvava elinkeinoelämä luo uusia työpaikkoja sekä turvaa myös viihtyisän asuin- ja toimintaympäristön.</i></p> <p><i>UPM suunnittelee parhaillaan Suomen suurimman biojalostamon rakentamista Mussaloon. Biojalostamo käyttäisi raaka-aineena energiapuuta ja hakkuutähteistä sekä Uruguayssa viljeltävää carinata-öljykasvia. Vuotuisesti puun raaka-ainetarpeeksi arvioidaan 1,0–1,5 miljoonaa kuutiota. Biojalostamo tuottaa vuokratuloja Kotkan kaupungille sekä lisää työpaikkojen määrää tehtaalla ja raaka-aineen hankinnassa. Tehtaan suorat ja välilliset talous- ja työllisyysvaikutukset ovat huomattavat.</i></p> <p><i>Viher-, virkistys- ja retkeilyalueet (viherverkko) sekä kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeät alueet on osoitettu oikeusvaikutuksettomalla merkinnällä.</i></p>	<p>VASTINE: Elinkeinoelämän toimintaedellytysten vahvistaminen on ollut keskeisessä roolissa vaiheyleiskaavan suunnittelutyössä. Lähtökohtana on ollut yleiskaavan joustavuus sekä positiivinen lähestyminen elinkeinoelämän muutoksiin.</p> <p>Mussalon eteläosa on osoitettu strategisessa vaiheyleiskaavassa teollisuus-, logistiikka-, tilaa vaativien työpaikka- ja satamatoimintojen alueena. Alueen rajauksessa on huomioitu olemassa olevat alueet ja niiden laajenemistarpeet, uudet potentiaaliset alueet, toimintojen sekoittuminen ja toteuttamisen vaiheistaminen. Alueen toimintoihin liittyvää ohjausta ja rajoitteita (toiminnan ympäristövaikutukset) on täsmennetty oikeusvaikutteisilla päällekkäismerkinnöillä, joista TT-merkintä tukee nimenomaan biojalostamon kaltaisten toimintojen sijoittamista Mussalon alueelle.</p> <p>Vaiheyleiskaavamerkinnot oikeusvaikutuksettomuudesta johtuen viherrakennekysymysten osalta ohjaavana kaavana on maakuntakaava.</p>

<p><i>Pidämme hyvänä, että viherverkon oikeusvaikutteisuudesta on luovuttu. Pidämme viherverkon rajoja tavoitteisiin nähden liian laajoina. Laajat vihverkostoaluevaraukset saattavat siirtyä aikanaan alempiasteisiin kaavoihin oikeusvaikutteisina rajoiksina, viiden pohjaa uudistuvulta, kasvavalta metsäbiotaloudelta ja sen sivuvirtojen varaan rakentuvalla uudelta pk-sektorin yritystoiminnalta. Raaka-aineen saanti tulee olemaan yksi biojalostamon myönteisen rakentamispäätöksen edellytyksiä, mikä tulee huomioida myös alueen kaavoitusta suunniteltaessa.</i></p>	
---	--

MUISTUTUKSET

16 Muistutus A

YHTEENVETO MUISTUTUKSESTA:

Kaavaluonnoksen kommentteissa ristiriitaisena seudun luontoarvojen ja elinympäristön kanssa nähtiin Pyhtään lentopaikan osoittaminen kaavassa. Kunta on kuitenkin nostanut yhdeksi seudullisesti merkittäväksi kärkikohteeksi Sirius Sport Resortin alueen. Näiden toimintojen sopeutuminen ympäristöön on jäänyt huomiotta. Kyseinen alue on kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta tärkeää aluetta. Välittömässä läheisyydessä sijaitsee Pyhtään kivikirkko ja Kymijokilaakson kulttuurimaisema, joiden molempien lähellä tapahtuviin muutoksiin vaaditaan lausunto Museovirastolta. Tätä lausuntoa ei ole pyydetty. Alueella ei saa tehdä toimenpiteitä, jotka merkittävästi heikentävät maisema ja/tai kulttuuriympäristön merkitystä. Tällä alueella avointa maisematilaa rajaavien reunavyöhykkeiden sekä selänteiden lakialueiden puuston käsittelyssä maisemakuva tulisi pyrkiä säilyttämään mahdollisimman eheänä.

Yleiskaavassa lentopaikan alue on merkitty matkailun/virkistämisen kehittämisen kohdealueeksi. Länsipuolella on Natura-alue, eteläpuolella luonnonsuojelualue. Alue sijaitsee pohjavesialueen reunalla ja arktisten lintujen muuttoreitillä. Yksi suurimmista ongelmista tulee olemaan lentopaikan aiheuttama lentomelu. Pyhtään lentopaikan vaikutuksia ei ole riittävästi arvioitu ympäristön, asukkaiden, luonnon, maankäytön, eikä kunnan elinkeinostrategian ja talouden kannalta. Lentopaikan alue tulee säilyttää kaavamerkinnän mukaisesti matkailun/virkistämisen kehittämisen kohdealueena.

17 Muistutus B

YHTEENVETO MUISTUTUKSESTA:

Valkoiseksi merkityt maa-alueemme tulee määritellä tarkemmin ja merkitä kaavaan niin, että siinä huomioidaan alueen kulttuurihistorialliset arvot, muinaismuistot ja luontoarvot. Maakuntakaavan osoittaman TP-alueen Helsingintien ja vt 7:n välisellä alueella ei tule määritellä alueen myöhempää kaavoittamista ko. tarkoitukseen. Helsingintien eteläpuolinen valkoinen alue tulee määritellä tarkemmin, koska alueella on voimassa edelleen v. 1991 vahvistettu osayleiskaava. Olemme kaavan luonnosvaiheessa tuoneet esille ja lähettäneet kartat em. alueen muinaismuistoista ja luontoarvoista. Niitä ei ole huomioitu kaavaehdotuksessa, vaan alue on jätetty kokonaan valkoiseksi/avoimeksi alueeksi. Huomiotta ovat jääneet muinaismuistot Kuninkaantie/Suuri Rantatie, pronssikautinen hauta Linnakallion kivilouhokset sekä luontoarvot: Metsäkeskuksen merkin-

VASTINE:

Vaiheyleiskaavan RM-1-merkintä sijoittuu Pyhtään kirkonkylän kaakkoispuolelle ja valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen ulkopuolelle. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon toimintojen sopeutuminen ympäristöön RM-1-merkintää koskevan kaavamääräyksen mukaisesti.

Lentopaikkamerkintä on osoitettu kaava-aineiston liitteenä olevassa kokonaissuunnitelmassa informatiivisena, profiloivana merkintänä, jolla ei ole oikeusvaikutuksia. Lentopaikkaa ei ole merkitty vaiheyleiskaavaan muistutuksessa esitetyistä syistä johtuen, eikä sitä voida toteuttaa tämän yleiskaavan perusteella, vaan toteuttaminen edellyttää tarkempia selvityksiä ja/tai lupamenettelyitä.

VASTINE:

Laadittu yleiskaava on luonteeltaan vaiheyleiskaava, jossa on keskitytty seudun tärkeimpiin yhteisesti ratkaistaviin alueidenkäytön kysymyksiin. Näiltä osin maakuntakaava ei jää voimaan. Sen sijaan esimerkiksi kauppaa, virkistystä, suojelua, puolustusvoimien alueita ja muita strategisen vaiheyleiskaavan oikeusvaikutteiseen sisältöön kuuluttomia teemoja koskevia kysymyksiä ohjataan kaavatilanteesta riippuen maakuntakaavalla, osayleiskaavalla ja/tai asemakaavalla. Maakuntakaava on vaiheyleiskaavan sijasta voimassa niiden kysymysten osalta, joita vaiheyleiskaavassa ei ole ratkaistu oikeusvaikutteisena. Seudullisen vaiheyleiskaavan suhdetta maakuntakaavaan on tarkemmin selostettu kaavan vaikutusten arvioinnin yhteydessä. Vaiheyleiskaava tulee voimaan yksityiskohtaisempien osayleiskaavojen kanssa päällekkäin kaavan tehtävä,

<p><i>nät, lepakkokartoitus.</i></p> <p><i>Huomautus on koskenut myös vesiliikenteen yhteystarvetta, mikä on merkitty meneväksi suojellun Suuren Rantatien halki edelleen.</i></p> <p><i>Pyydämme kirjallista vastausta muistutukseemme.</i></p>	<p>tarkoitus ja mittakaava huomioiden. Luontoselvitykset tulevat tarvittavilta osin laadittaviksi näiden kaavojen laatimisen yhteydessä. Vastaavasti voimassa olevissa kaavoissa jo olevat luontomerkinnot jäävät voimaan sellaisenaan.</p> <p>Vesiliikenteen yhteystarvemerkinnot on kehittämisperiaatemerkinnot. Tämän kaltaisella merkinnällä osoitetaan sellaiset yhteydet, joiden tarve on voitu todeta, mutta niiden sijaintiin ja toteuttamiseen liittyy niin huomattavaa epävarmuutta, ettei ohjeellisen tai vaihtoehtoisen linjauksen osoittaminen ole mahdollista. Merkinnotaan liittyy merkittäviä selvitys- ja vaikutusten arviointitarpeita, joten myös kulttuuriperinnön arvokohteet tulevat huomioiduksi.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>18 Muistutus C</p> <p>YHTEENVETO MUISTUTUKSESTA: <i>Haminassa sataman TT-alue on asutuksessa kiinni ja päälläkin. Kyseinen alue on Uudessa-Summassa Karhunkierroksen ja Nallepolun kohdalla. Kyseisellä alueella on rakennettu uudempaa asutusta, jolloin sen arvo laskee ja tulee mahdollisesti lunastaa teollisuudelle.</i></p> <p><i>Samoin TT-alue menee osittain Haminan kaupungin varaaman Suurenkallionniemen virkistysalueen päälle – sitäkin voisi korjata. Ehdotus: viherkaistale asutuksen ja TT-alueen väliin ja TT-alue muutettava T-alueeksi, jolloin ei ole pelkoa saada asuntoihin kiinni satamateollisuutta.</i></p>	<p>VASTINE: Kotkan–Haminan seudun kunnissa on tähän asti laadittu osayleiskaavoja, joiden tarkkuus ja esitysmittakaava poikkeavat selvästi nyt vireillä olevasta strategisesta vaiheyleiskaavasta. Se on laadittu ja sitä tulkitaan tavanomaista pienemmässä mittakaavassa (1:80 000). Vaiheyleiskaavakartan esitystavassa on käytetty yleispiirteisiä kohteja viivamerkinnot ja sekä 250 x 250 metrin ruutuja, joista kukin edustaa tiettyä pääkäyttötarkoitusta. Yksittäisen ruudun sisään sijoittuu luonnollisesti monessa tapauksessa muutakin maankäyttöä. Tarkan aluerajauksen sijaan on osoitettu seudun alueidenkäytön periaateratkaisut yleispiirteisesti. Vaiheyleiskaavan sisältö tarkentuu tarpeiden mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa (osayleiskaavat, asemakaavat), jossa osoitetaan esimerkiksi pienialaisemmat virkistysalueet.</p> <p>Vaiheyleiskaavan harmaa alue noudattaa tältä osin voimassa olevassa Haminan keskeisten alueiden yleiskaavassa osoitetun teollisuusalueen rajausta, eikä se siten myöskään ole Suurenkallionniemen virkistysalueen päällä. TT-kohdemerkinnän alueellista ulottuvuutta ei suunnittelun yleispiirteisyydestä ja toimintojen sekoittuneisuudesta johtuen ole esitetty, vaan se määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa (osayleiskaavat, asemakaavat), jolloin otetaan luonnollisesti huomioon mm. asutuksen läheisyys.</p>
<p>19 Muistutus D</p> <p>YHTEENVETO MUISTUTUKSESTA: <i>Kaavaan on merkitty Virolahden kunnan Pihlajan, Ravijoen ja Järvenkylän kylien alueel-</i></p>	<p>VASTINE: Strategisen yleiskaavan tarkoituksena ei ole muuttaa nykyisten pelto- tai metsäalueiden</p>

le viher-, virkistys- tai retkeilyalue sekä seudullinen patikointi- tai maastopyöräilyreitti. Viheralueeksi suunnitellulla alueella olevat pellot ovat viljelyksessä eivätkä jokamiehen-oikeudet salli pelloilla liikkumista kasvukauden aikana. Jos pelloilla tai niiden läheisyydessä on jokin virallinen virkistysalue, tämä tuo lisähaittoja peltoviljelylle esimerkiksi tallauksen ja roskaamisen muodossa. Roska rehun seassa on vaaraksi eläimille ja aiheuttaa eläinten sairastumisia jne. Suuren rehuntarpeen vuoksi viljelyn tulee olla tehokasta eikä alueen museointia voi hyväksyä. Vieraiden, nautaeläimiin tottumattomien ihmisten liikkuminen laitumella on vaaraksi sekä eläimille, että laitumella liikkuville ihmisille. Metsiäni käsitellään talousmetsinä, ja metsänhoito on oleellinen osa talouttani. Em. kaavamerkinät ja kaavasta mahdollisesti johtuva maisematyö lupa vaikeuttavat oleellisesti metsien hoitoa ja vähentävät metsistä saatavaa tuottoa. Edellä olevista seikoista johtuen vaadin, että viher-, virkistys- tai retkeilyaluemerkintä sekä patikointi- ja pyöräilyreittimerkintä poistetaan omistamiltani kiinteistöiltä.

Oikeusvaikutukseton viher-, virkistys- ja retkeilyaluemerkintä voi tulevina vuosina muuttua oikeusvaikutteiseksi, kun kaavaa tarkastellaan uudestaan. Yleiskaavan yhtenä tavoitteena on olemassa olevien ja uusien maaseutuelinkeinojen kehittämismahdollisuuksien turvaaminen. Maa- ja metsätalouskiinteistöjen kaavoittaminen viher-, virkistys- tai retkeilyalueeksi on täysin ristiriidassa edellä mainitun tavoitteen kanssa. Metsässä sijaitseva yli 30 hehtaarin kallioalue on myös mahdollinen louhinta-alue tulevaisuudessa. Yhteiskunta siis rajoittaa yritystoimintaa alueella.

Kaavan laadintaprosessi on ollut virheellinen, koska jo suunnitteluvaiheessa olisi tullut kuulla yksityisiä maanomistajia. Tällöin kaavaan olisi voitu merkitä maatalouden suurksiköille varatut alueet ja edistää niiden toimintaa tulevaisuudessa.

20 Muistutus E

YHTEENVETO MUISTUTUKSESTA:

Pyydämme poistamaan yleiskaavasta ehdotetun kalankasvattamon Virolahden Ruis-

pääkäyttötarkoitusta. Maa- ja metsätaloutta ja viherverkkoa koskevat kysymykset eivät pääsääntöisesti ole kuuluneet tässä vaiheyleiskaavassa ratkaistaviin asioihin. Viher-, virkistys- ja retkeilyaluemerkintä on oikeusvaikutukseton, mistä johtuen viherrakennekysymysten osalta ohjaavana kaavana on maakuntakaava tai mahdollinen osayleis- tai asemakaava.

Alun perin lähtökohtana oli, että viherverkko olisi osoitettu yleiskaavassa oikeusvaikutteisena päällekkäismerkintänä. Tästä periaatteesta kuitenkin luovuttiin yleiskaavan valmisteluvaiheen aikana, koska seudullista, ajantasaista ja yhteismitallista selvityspohjaa, johon yleiskaavaratkaisussa voitaisiin nojata, ei toistaiseksi ole käytettävissä. Viherverkko jää siis yleiskaavassa informatiiviseksi, jolloin kokonaisuuskaava ajantasaisine selvityksineen on jatkossa voimassa tältä osin.

Strategista yleiskaavaa tulkitaan mittakaavassa 1:80 000. Kiinteistökohtaisten merkintöjen sijaan vaiheyleiskaavassa on osoitettu seudun alueidenkäytön periaateratkaisu yleispiirteisesti. Myös mm. ulkoilureittien yksityiskohtainen sijainti ratkaistaan vasta tarkemman suunnittelun tasolla, kuten osayleiskaavassa tai ulkoilureittisuunnitelmassa.

Yleiskaavassa ei ole maisematyöpalveluita.

Yleiskaavan tähtäin on vuodessa 2040 eikä sitä ole tarpeen tarkistaa lähitulevaisuudessa.

Kaava-aineiston on ollut julkisesti nähtävillä sekä kaavan valmistelu- että ehdotusvaiheessa, jolloin maanomistajilla, asukkailla ja muilla osallisilla on ollut mahdollisuus antaa palautetta kaavasta. Maa- ja metsätaloutta koskevat kysymykset eivät pääsääntöisesti ole kuuluneet tässä vaiheyleiskaavassa ratkaistaviin asioihin.

VASTINE:

Vaiheyleiskaavassa ei ole muistutuksessa mainittua merkintää, mutta kaava-aineiston

<p>saaren edustalta seuraavista syistä: vesistö on jo rehevöitynyttä 20 vuoden aikana ja vesi uivakelvotonta loppukesästä levälauttojen vuoksi. Veden pohjassa on vihreää liimaista kasvustoa. Kalankasvattamo fosfori- ja typpipäästöjen myötä lisäksi rehevöitymistä. Rannoilla on paljon mökkejä, Ruissaaressa 25 kpl, joiden virkistyskäyttö ja virkistyskalas kärsisivät ja mökkien arvot alentuisivat.</p>	<p>liitteessä tällä kohdalla on informatiivinen, profiloiva merkintä, jolla ei ole oikeusvaikutuksia. Vaiheyleiskaavassa on vesiviljelyä koskevia merkintöjä vain maakuntakaavan vesiviljelymerkintöjä vastaavissa sijainneissa.</p>
<p>21 Muistutus F</p> <p>YHTEENVETO MUISTUTUKSESTA: <i>Muistutus koskee Hulkkiankankaan tv-aluevarausta, joka sijaitsee sekä Miehikkälän että Haminan kuntien alueella. Ko. tv-aluevaraus on poistettava kokonaan kaavasta. Hanke on vastoin tämän kaavasunnittelun periaatteita ja kaavan tarkoitusta. Hulkkiankankaan tv-alue sijaitsee 1–2 km päässä Onkaamajärven–Haudansyvän FINIBA-lintualueesta. Voimala-alueen sijainti lintujen levähdysalueena toimivien peltojen ja valtakunnallisesti arvokkaan FINIBA-alueen välissä, on sekä lintujen suojeluun että koko alueen identiteettiin liittyvä erityispiirre. Kaavan on MRL 9 §:n mukaan perustuttava riittäviin selvityksiin mm. maiseman ja luontoarvojen osalta. Maakuntatason linnustselvitys todettiin KHO-käsittelyssä ja tämän strategisen yleiskaavan kaavaselostuksessa puutteelliseksi –Rankin osalta jopa vanhentuneeksi (s. 71). Eikö myös Natura-arviointi tulisi tässä tapauksessa tehdä? Tuulivoima-alue sijoittuu 1–2 km:n etäisyydelle lähimmästä Natura-kohteesta, jolloin ainakin Natura-tarveharkinta pitää tehdä. Vaikutusten arvioinnissa tulee arvioida mm. voimalarakentamisen maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvat vaikutukset sekä meluvaikutukset. Puolustusvoimien tutkavalvonnan, kalliiden siirtolinjojen ja Kangaslammen erityispiirteiden vuoksi energiatuotannon ja muidenkin alueellisten erityispiirteiden yhteensovittaminen on varmuudella mahdotonta. Myös alueen uhanalaiset lajit, mm. liito-orava asettavat hankkeelle aivan liikaa reunaehtoja. Toteuttamiskelvottomat hankkeet hidastavat kaavoitusta. Ne tulee kokonaan poistaa kaavasunnittelun piiristä.</i></p> <p><i>Kaavasta puuttuu kaavan suunnittelumääräysten vastaisesti esimerkiksi Nopalan alueen maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. Ne ovat aiemmin tehdyn linnustselvityksen mukaan myös monien lintujen elin- ja levähdysalueita. Tällaisten alueiden erityisominaisuuksia muuttavat merkinnät tulee poistaa kaavan perustarkoituksen vastaisina kaavakartoista.</i></p> <p><i>Pirstoutuneet viher- ja virkistysalueet on säästettävä. Maakuntakaavan on myös ohjattava yleiskaavoitusta. Jos maakuntakaava pyrkii säilyttämään viheralueyhteyksiä, yleiskaavankin on tehtävä niin.</i></p>	<p>VASTINE: Hulkkiankankaan alueen muuttuminen tuulivoima-alueeksi on hyväksytty maakuntakaavassa, joka on ohjannut strategisen yleiskaavan laatimista. Maakuntakaavaa laadittaessa on selvitetty tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvia alueita. Tässä tarkoituksessa maakuntakaavan laadintaa varten on tehty myös linnustselvitys, jossa on selvitetty mm. petolintujen muuttoa. Alueiden rajauksilla on pyritty ottamaan huomioon tuulivoimaloiden sijoittamista rajoittavia tekijöitä sekä lieventämään tuulivoimaloista aiheutuvia vaikutuksia yksittäisten alueiden erityisominaisuuksien suhteen. Eri-tyisominaisuuksia ovat mm. linnusto, suurikokoisten petolintujen muuttoreitit ja Natura 2000 -alueiden läheisyys. Koska strategisella vaiheyleiskaavalla ei ole tarkoitus ohjata suoraan rakentamista, aiheeseen liittyen ei ole ollut tarpeen tehdä tarkempia lisäselvityksiä. Näin ollen tuulivoima-alue on merkitty kaavaan maakuntakaavan mukaisesti siten, että kaavassa ei ole otettu kantaa tuulivoimaloiden sijoitteluun tai määrään yksittäisen tuulivoimala-alueen sisällä. Kangaslammen luonnontilaisuuteen ja veden laatuun liittyvät huomiot koskevat näin ollen sellaisia yksityiskohtia, jotka voivat tulla vasta yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä tarkemmin arvioitaviksi. Vaiheyleiskaavassa osoitettujen tuulivoimala-alueiden toteuttamisedellytykset tutkitaan tarkemmassa kaavoituksessa (osayleiskaava), jonka yhteydessä tehdään myös tarkemmat rakentamista ohjaavat suunnitelmat.</p> <p>Vaiheyleiskaavaan on merkitty valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet.</p> <p>Viher-, virkistys- ja retkeilyaluemerkintä on oikeusvaikutukseton, mistä johtuen viherrakennekysymysten osalta ohjaavana kaavana on maakuntakaava tai mahdollinen osayleis- tai asemakaava.</p>

<p><i>Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon MRL 39 §:ssä määritellyt yleiskaavan sisältövaatimukset. Laadittaessa MRL 77 a §:ssä tarkoitettua tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa, on lisäksi huomioitava tuulivoimarakentamista koskevat erityiset sisältövaatimukset.</i></p>	<p>Yleiskaavan sisältövaatimukset on otettu MRL:n mukaisesti huomioon strategista vaiheyleiskaavaa laadittaessa. Vaiheyleiskaava ei sen sijaan ole MRL 77a §:n tarkoittama suoraan tuulivoimarakentamista ohjaava kaava, minkä vuoksi MRL 77b §:ssä mainittuja seikkoja ei ole ollut tarpeen selvittää tässä yhteydessä.</p>
<p>22 Muistutus G</p> <p>YHTEENVETO MUISTUTUKSESTA: <i>Vaadin, että omistamani tilat Virolahdella poistetaan strategisesta yleiskaavasta.</i></p>	<p>VASTINE: Kaava-alueena on koko kunnan alue. Kiinteistökohtaisten merkintöjen sijaan strategisessa vaiheyleiskaavassa on osoitettu seudun alueidenkäytön periaateratkaisut yleispiirteisesti. Vaiheyleiskaavaa tulkitaan mittakaavassa 1:80 000, joten esimerkiksi aluevarausten yksityiskohtainen sijainti ratkaistaan vasta tarkemman suunnittelun tasolla, kuten osayleiskaavassa.</p>
<p>23 Muistutus H</p> <p>YHTEENVETO MUISTUTUKSESTA: <i>Kaavaan on merkitty omistamalleni maa-alueelle Ravijoen alueelle viher-, virkistys- tai retkeilyalueita. Maanomistajille ei ole tiedotettu, mitä yleiskaava tai sen tuomat muutokset ja vaikutukset käytännössä tarkoittavat. Omistamiani alueita ei saa käyttää strategisen yleiskaavan osana eikä niitä saa liittää yleiskaavan toimintoihin.</i></p>	<p>VASTINE: Maa- ja metsätaloutta ja viherverkkoa koskevat kysymykset eivät pääsääntöisesti ole kuuluneet tässä vaiheyleiskaavassa ratkaistaviin asioihin. Viher-, virkistys- ja retkeily-aluemerkintä on oikeusvaikutukseton, mistä johtuen viherrakennekysymysten osalta ohjaavana kaavana on maakuntakaava tai mahdollinen osayleis- tai asemakaava.</p> <p>Alun perin lähtökohtana oli, että viherverkko olisi osoitettu yleiskaavassa oikeusvaikutteisena päällekkäismerkintänä. Tästä periaatteesta kuitenkin luovuttiin yleiskaavan valmisteluvaiheen aikana, koska seudullista, ajantasaista ja yhteismitallista selvityspohjaa, johon yleiskaavaratkaisussa voitaisiin nojata, ei toistaiseksi ole käytettävissä. Viherverkko jää siis yleiskaavassa informatiiviseksi, jolloin kokonaisuuskaava ajantasaisine selvityksineen on jatkossa voimassa tältä osin.</p> <p>Strategista yleiskaavaa tulkitaan mittakaavassa 1:80 000. Kiinteistökohtaisten merkintöjen sijaan vaiheyleiskaavassa on osoitettu seudun alueidenkäytön periaateratkaisut yleispiirteisesti.</p> <p>Kaava-alueena on koko kunnan alue.</p> <p>Kaava-aineisto on ollut julkisesti nähtävillä sekä kaavan valmistelu- että ehdotusvaiheessa, jolloin maanomistajilla, asukkailla ja muilla osallisilla on ollut mahdollisuus</p>

	antaa palautetta kaavasta.
<p>24 Muistutus I</p> <p>YHTEENVETO MUISTUTUKSESTA: <i>Vaadin Siikasaari-Lapurin ranta-asemakaavan kunnioittamista. Kyseinen ranta-asemakaava valmisteltiin yhteisymmärryksessä seutukaavaliiton kanssa eikä sen vahvistamisen yhteydessä ollut erimielisyyttä kaavan sisällöstä.</i></p> <p><i>Lisäksi pidän viher-, virkistys- ja retkeilyaluevarausta ylläpidettuna Ravijoen kylän alueella ja Santasaaressa. Kun Salpalinja-alue luovutetaan kokonaisuudessaan maanomistajille, ei maanomistajaa voi velvoittaa sen ylläpitämiseen mahdollista myöhempää virkistys- tai retkeilykäyttöä varten. Mikäli luovutuksen yhteydessä Museovirasto ja maanomistaja sopivat jo esillä olleiden 45 kohteen ylläpidosta ja hoidosta, niin kaavasakin tämä tulee todeta ja muilta osin maanomistajan tulee saada toimia muun voimassaolevan lainsäädännön mukaisesti.</i></p>	<p>VASTINE: Ko. ranta-asemakaava on lainvoimainen kaava eikä strateginen yleiskaava poista eikä luo paineita poistaa siinä osoitettuja merkintöjä. Tarkempi maankäyttö on ranta-asemakaavassa jo ratkaistu. Lapurin saarta koskeva strategisen vaiheyleiskaavan viher-, virkistys- ja retkeilyaluemerkintä on oikeusvaikutukseton.</p> <p>Strategisen yleiskaavan tarkoituksena ei ole muuttaa nykyisten pelto- tai metsäalueiden pääkäyttötarkoitusta. Maa- ja metsätaloutta ja viherverkkoa koskevat kysymykset eivät pääsääntöisesti ole kuuluneet tässä vaiheyleiskaavassa ratkaistaviin asioihin. Viher-, virkistys- ja retkeilyaluemerkintä on oikeusvaikutukseton, mistä johtuen viherrakennekysymysten osalta ohjaavana kaavana on maakuntakaava tai mahdollinen osayleis- tai asemakaava.</p> <p>Alun perin lähtökohtana oli, että viherverkko olisi osoitettu yleiskaavassa oikeusvaikutteisena päällekkäismerkintänä. Tästä periaatteesta kuitenkin luovuttiin yleiskaavan valmisteluvaiheen aikana, koska seudullista, ajantasaista ja yhteismitallista selvityspohjaa, johon yleiskaavaratkaisussa voitaisiin nojata, ei toistaiseksi ole käytettävissä. Viherverkko jää siis yleiskaavassa informatiiviseksi, jolloin kokonaismaakuntakaava ajantasaisine selvityksineen on jatkossa voimassa tältä osin.</p> <p>Strategista yleiskaavaa tulkitaan mittakaavassa 1:80 000. Kiinteistökohtaisten merkintöjen sijaan vaiheyleiskaavassa on osoitettu seudun alueidenkäytön periaateratkaisut yleispiirteisesti.</p>
<p>25 Muistutus J</p> <p>YHTEENVETO MUISTUTUKSESTA: <i>Hulkkiankankaan tv-aluevaraus pitää poistaa kokonaan yleiskaavasta. Kaavan valmistelussa ei ole noudatettu seutuvaltuuston asettamia tavoitteita, eikä ole tehty kaikkia vaadittavia kaavoitustasokohtaisia selvityksiä, tutkimuksia, vaikutusten arviointeja, eikä kaavan valmistelussa ole noudatettu myöskään tärkeimpiä ja vaikuttavampia kaavamääräyksiä. Ympäristöministeriön tuulivoimaa koskevassa raportissa todetaan, että tuulivoima-alueen osoittaminen alle 2 km etäisyydelle asutuksesta tai muusta meluvalikutuksille herkästä kohteesta edellyttää yksityiskohtaisia selvityksiä jo yleispiirteisessä kaavoituksessa. Koska minkäänlaisia asiaan liittyviä selvityksiä ei ole tehty, YM:n kaa-</i></p>	<p>VASTINE: Hulkkiankankaan alueen muuttuminen tuulivoima-alueeksi on hyväksytty maakuntakaavassa, joka on ohjannut strategisen vaiheyleiskaavan laatimista. Maakuntakaavaa laadittaessa on selvitetty tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvia alueita. Tässä tarkoituksessa maakuntakaavan laadintaa varten on tehty myös linnustonselvitys, jossa on selvitetty mm. petolintujen muuttoa. Alueiden rajauksilla on pyritty ottamaan huomioon tuulivoimaloiden sijoittamista rajoittavia tekijöitä sekä lieventämään tuulivoimaloista aiheutuvia vaikutuksia yksittäisten alueiden erityisominaisuuksien suhteen. Erityisominaisuuksia ovat mm. linnusto, suurikokoisten petolintujen muuttoreitit ja</p>

*vaa koskevat hyväksymisperustelut eivät ole hyvän hallintotavan mukaisia ja hyväksyt-
täviä. Kohteen kaikki ongelmat on kaavaehdotuksessa siirretty ratkaistavaksi vasta
yksityiskohtaisessa suunnittelussa. Näin ei voida menetellä.*

*Aivan Hulkkiakankaan tv-aluevarauksen läheisyydessä on 2 puolustusvoimien sotilas-
harjoittelualueita. Niitä ei voida asianmukaisesti käyttää, jos tv-alueelle rakennettaisiin.
Puolustusvoimien kannan mukaan, jotta Hulkkiakankaan tv-rakentaminen olisi mah-
dollista, siitä tulisi maksaa kompensatiomaksu häiriöiden vähentämistä varten. Tämä
todetaan Miehikkälän kunnan teettämässä raportissa "Uusiutuvan energian katselmus"
(30.4.2015). Vaadimme, että yleiskaavaehdotuksen laatija huomioi esittämämme asiat
ja puutteet sekä Hulkkiakankaan tv-aluevarauksen moniongelmaiset haitta- ja ympä-
ristövaikutukset. Alue on liian lähellä vakituista ja vapaa-ajan asutusta, ja tv-tuotanto
alueella häiritsisi sen vierellä olevien sotilasharjoitusalueiden käyttöä ja puolustusvoi-
mien valvontatoimintaa kohtuuttomasti.*

*Suunnittelumenettely on MRL 5 §:n momenttien 1, 3, 4, 5 ja 7 vastainen. Hulkkiakan-
gas ei voi olla yhtä aikaa sekä tv-alue että maa- ja metsätalousalue, viher- ja virkistys-
alue sekä merkittävien metsäkanalintujen ja eri hirvieläinten lisääntymis- ja elinalue.
Tv-aluevarauksen mahdollinen toteutus tarkoittaisi alueen nykyisen monimuotoisen
käytön peruuttamatonta väistymistä ja tuhoutumista.*

*VTT:n Seppo Uosukaisen mukaan isoissa ja uusissa voimaloissa esiintyy amplitudimodu-
laatiota, jonka ihmiset kokevat erityisen häiritseväksi. Tämä on merkittävä ja huomioi-
tava tieto alan asiantuntijalta.*

*Yleiskaavaehdotuksen esittelyaineisto muistutusvaihetta varten on puutteellinen ja
kaava-aineistossa olevat tiedot mm. tv-rakentamisen ja Hulkkiakankaan tv-*

Natura 2000 -alueiden läheisyys. Koska strategisella vaiheyleiskaavalla ei ole tarkoitus ohjata suoraan rakentamista, aiheeseen liittyen ei ole ollut tarpeen tehdä tarkempia lisäselvityksiä. Näin ollen tuulivoima-alue on merkitty kaavaan maakuntakaavan mukaisesti siten, että kaavassa ei ole otettu kantaa tuulivoimaloiden sijoitteluun tai määrään yksittäisen tuulivoimala-alueen sisällä. Kangaslammen luonnontilaisuuteen ja veden laatuun liittyvät huomiot koskevat näin ollen sellaisia yksityiskohtia, jotka voivat tulla vasta yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä tarkemmin arvioitaviksi. Strategisessa vaiheyleiskaavassa osoitettujen tuulivoimala-alueiden toteuttamisedellytykset tutkitaan tarkemmassa kaavoituksessa (osayleiskaava), jonka yhteydessä tehdään myös tarkemmat rakentamista ohjaavat suunnitelmat.

Vaiheyleiskaavassa on tutkittu MRL:n mukaisia toteuttamisedellytyksiä, eikä siinä oteta eikä voidakaan ottaa kantaa alueen toteuttajaan tai toteutuksen rahoitukseen. **Puolustusvoimien toimintaedellytysten turvaamiseksi tuulivoima-alueita koskevaa kaavamääräystä tarkistetaan. Lisäksi yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa Puolustusvoimilta tulee pyytää lausunto tuulivoimaloiden vaikutuksista Puolustusvoimien toimintaan.**

Alueiden käytön suunnitteluun liittyviä tavoitteita ja yleiskaavan sisältövaatimuksia joudutaan kaavaa laadittaessa sovittamaan keskenään yhteen. Tavoitteiden konkretisoimisessa voi olla keskenään ristiriitaisia ratkaisuvaihtoehtoja, mutta ratkaisut on pyrittävä tekemään niin, että kaikki tavoitteet voivat toteutua. Tavoitteita ei voida asettaa tärkeysjärjestykseen. Tämä on ollut periaatteena maakuntakaavaa ja nyt myös strategista vaiheyleiskaavaa laadittaessa. Samalla on syytä huomata, että tuulivoimatoiminta rajoittaa rakentamisvaiheen jälkeen varsin vähän esimerkiksi maa- ja metsätaloustoimintaa ja siten tuulivoimala-alue voi edelleen säilyä pääasiassa metsätalousohjelmissa.

Merkitään tiedoksi.

Kaava-aineistossa ei ole tuulivoima-alueisiin liittyen ristiriitaisia tai virheellisiä tietoja, ja ehdotusvaiheen kuuleminen on toteutettu MRL:n ja MRA:n tarkoittamalla tavalla.

<p><i>aluevarauksen kohdalta merkittävästi ristiriitaisia. Muistutusmenettely ei mielestämme ole lainvoimainen. Vaadimme, että yleiskaavaehdotus tulee päivittää ja täydentää ensin asianmukaiseksi ja yksiselitteiseksi sekä virheettömäksi.</i></p> <p><i>Seutuvaltuusto on unohtanut yhden merkittävimpien ja ajankohtaisen yleiskaavan valmistelun päätavoitteista: metsätalous/biopolttoaine- ja sellutehtaiden raaka-aineiden saannin varmistaminen. Aikaisemmissa vaiheissa Kymenlaakson liitto on käyttänyt törkeästi samoja yleistettyjä vastauksia kaikkiin saamiinsa muistutuksiin ja valituksiin.</i></p> <p><i>Yleiskaavalla pitää osoittaa tv-tuotannolle parhaiten sopivat paikat. Kaavaa laadittaessa pitää olla tiedossa, mitä ja millaisia ominaisuuksia toiminnalla tulisi olemaan. Tv-aluevaraukset on keskitettävä jo rakennetuille alueille eikä metsätalous- ja virkistysalueille.</i></p> <p><i>Hulkkiankankaan tv-aluevarauksen esiintyminen kaavaehdotuksissa vuodesta 2012 lähtien on lopettanut kaikki rakentamis- ja kehitysprojektit alueella, ja vakituisten sekä vapaa-ajan asukkaiden poismuutto alueelta on alkanut.</i></p> <p><i>Hulkkiankankaan tv-aluevaraus mainitaan kaavaselostuksessa harhaanjohtavasti vain Haminan aluevarauksena. Aluevarauksen mukanaolo hämärtyy entisestään, koska Hamina on julkisesti ilmoittanut keskeyttävänsä tv-rakentamisen valmistelun ko. alueelle KHO 2061/14 -päätöksen vuoksi.</i></p>	<p>Vaiheyleiskaavassa biotalous on nimenomaan tunnistettu yhdeksi seudun tärkeimmistä kasvutoimialoista, ja yleiskaavan tavoitteena onkin biotalouden kehittämismahdollisuuksien turvaaminen ja edistäminen. Maa- ja metsätalousvaltaisia alueita koskevat kysymykset eivät raaka-aineiden saatavuuden osalta kuitenkaan kuulu tässä vaiheyleiskaavassa ratkaistaviin asioihin.</p> <p>Hulkkiankankaan tuulivoima-aluemerkintä on maakuntakaavan mukainen, ja maakuntakaavaa laadittaessa Hulkkiankangas on selvitysten perusteella todettu tuulivoiman hyödyntämiseen hyvin soveltuvaksi alueeksi.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Kaavaselostuksessa Hulkkiankankaan alueen on kerrottu sijaitsevan nimenomaan Haminan ja Miehikkälän rajalla.</p>
<p>26 Muistutus K</p> <p>YHTEENVETO MUISTUTUKSESTA: <i>Muistutus perustuu paljolti Pyhtään lentokentän rakentamiseen. Kaavassa on huomioitava, että Pyhtään alueen merkittävät arvot ja ominaispiirteet säilyvät. Varsinkin lentokentän ja sen toiminnan negatiiviset vaikutukset naapurustoon ovat niin merkittävät, että ne tulee huomioida. Lentokentät tulisi kaavoittaa niille sopiville alueille, missä loma-asutusten ja vakituisten asuntojen sijainti ei ole esteenä. Kukaan ei vastusta lentokenttää, vaan niiden sopimatonta sijaintia.</i></p>	<p>VASTINE: Vaiheyleiskaavassa ei ole lentopaikkamerkintää, mutta kaava-aineiston liitteenä olevassa kokonaissuunnitelmassa tällä kohdalla on informatiivinen, profiloiva merkintä, jolla ei ole oikeusvaikutuksia. Lentopaikkaa ei ole merkitty vaiheyleiskaavaan muistutuksessa esitetyistä syistä johtuen. Lentopaikkaa ei voida toteuttaa tämän vaiheyleiskaavan perusteella, vaan toteuttaminen edellyttää tarkempia selvityksiä ja/tai lupamenettelyitä.</p>
<p>27 Muistutus L</p>	

<p>YHTEENVETO MUISTUTUKSESTA: <i>Klamilan kalasataman eteläpuolelle on kaavakartassa osoitettu vesiviljelyyn soveltuva alue, joka ilmeisemmin on liitteessä 3 mainittu kalankasvatusalue. Joissakin kaavakartoissa ko. merkintä on, joissakin taas ei. Liitteen 6 kokonaissuunnitelmassa merkintä kuitenkin on, joten otan hankkeeseen kantaa sen perusteella. Hankkeen tarkka sijaintipaikka on kuitenkin merkityksetön, koska sen ympäristöhaitat koskevat koko vesialuetta Klamiltasta Itäisen Suomenlahden kansallispuistoon. Kyseinen vesialue on luonnonsuojelualueiden ja kansallispuiston läheistä aluetta. Sen suojeluarvo perustuu nimenomaan veteen, alueen koskemattomuuteen sekä maisemallisiin arvoihin. Alueella tulee saada veneillä vapaasti jatkossakin ilman vesialueella olevia esteitä, jotka hyödyttävät yhtä, mutta häiritsevät muita. Alue tulee jatkossakin varata virkistyskäyttöä varten, ei elintarviketuotantoa varten, ei elintarviketuotantoa varten. Kalanviljely on jo aiheuttanut vesistöjen rehevöitymistä ja muita ympäristöhaittoja Virolahdella. Kalanviljelyn aiheuttamat ongelmat ratkeavat parhaiten niin, että viljelylaitokset sijaitsevat maa-alueilla. Kaikki Klamilan sataman ja kansallispuiston välisen alueen kalanviljelyyn liittyvät kaavamerkinnät tulee poistaa virkistys- ja suojeluarvojen perusteella toteuttamiskelvottomina.</i></p>	<p>VASTINE: Vaiheyleiskaavassa ei ole muistutuksessa mainittua merkintää, mutta kaava-aineiston liitteessä tällä kohdalla on informatiivinen, profiloiva merkintä, jolla ei ole oikeusvaikutuksia. Vaiheyleiskaavassa on vesiviljelyä koskevia merkintöjä vain maakuntakaavan vesiviljelymerkintöjä vastaavissa sijainneissa.</p>
<p>28 Muistutus M</p> <p>YHTEENVETO MUISTUTUKSESTA: <i>Vastustan jyrkästi kaavaehdotukseen merkittyä kalanviljelylaitoksen perustamista vesialueellemme. Rehevöityminen on Itämeren suurin ympäristöongelma. On käsittämätöntä, että sallittaisiin kalanviljelylaitoksen perustaminen Itäisen Suomenlahden kansallispuiston kylkeen. Kalanviljelylaitoksen ravinnepestöt tulevat lyhentämättöminä ja puhdistamattomina suoraan kansallispuiston saarien ja seudun mökkiasukkaiden rantojen riesaksi. On moraalisesti kestämätöntä, että yksittäinen liikemies korjaa voittoa liiketoiminnalla, jonka negatiiviset seuraukset tulevat satojen mökkiläisten ja vesillä liikkujien kannettavaksi.</i></p>	<p>VASTINE: Vaiheyleiskaavassa ei ole muistutuksessa mainittua merkintää, mutta kaava-aineiston liitteessä tällä kohdalla on informatiivinen, profiloiva merkintä, jolla ei ole oikeusvaikutuksia. Vaiheyleiskaavassa on vesiviljelyä koskevia merkintöjä vain maakuntakaavan vesiviljelymerkintöjä vastaavissa sijainneissa.</p>
<p>29 Muistutus N</p> <p>YHTEENVETO MUISTUTUKSESTA: <i>Ravijoen osakaskunta pyytää poistamaan vireillä olevasta kaavasta Lapurin saarta koskevan merkinnän (viher-, virkistys- ja retkeilyalue). Lapuri on osakaskunnan yhteisesti omistama saari ja saarella on laadittuna rantakaava. Saari on ohjattu osakkaiden yhteiseen käyttöön.</i></p>	<p>VASTINE: Ko. ranta-asemakaava on lainvoimainen kaava eikä strateginen yleiskaava poista eikä luo paineita poistaa siinä osoitettuja merkintöjä. Tarkempi maankäyttö on ranta-asemakaavassa jo ratkaistu. Lapurin saarta koskeva strategisen vaiheyleiskaavan viher-, virkistys- ja retkeilyaluemerkintä on oikeusvaikutukseton. Kaavamerkinnän oikeusvaikutusettomuudesta johtuen viherrakennekysymysten osalta yksityiskohtaisempaa kaa-</p>

<p><i>Salmentakana venerataan merkitty vihreä V pyydetään myös poistamaan kaavasta. Salmentauksen veneranta on isojaossa merkitty kaikkien osakkaidemme yhteiseksi rantautumis- ja kalaanlähtöpaikaksi, mutta ei yleiseen rantautumiseen, jota vireillä olevassa kaavassa ehdotetaan.</i></p>	<p>voitusta ohjaa maakuntakaava, jossa Lapurin saari on osoitettu kokonaisuudessaan VR-alueena.</p> <p>Strategisen yleiskaavan V-merkintä perustuu maakuntakaavassa vastaavalla paikalla olevaan virkistyskohde/luonnonsatama-merkintään.</p>
<p>30 Muistutus O</p> <p>YHTEENVETO MUISTUTUKSESTA: <i>Ehdotuksessa on värjätty vihreällä viivoituksella Museotien alapuolella karttatekstillä Kääriänmäki oleva metsäalueeni, joka on talousmetsää, ei retkeilyalueeksi.</i></p>	<p>VASTINE: Strategisen yleiskaavan tarkoituksena ei ole muuttaa nykyisten pelto- tai metsäalueiden pääkäyttötarkoitusta. Maa- ja metsätaloutta ja viherverkkoa koskevat kysymykset eivät pääsääntöisesti ole kuuluneet tässä vaiheyleiskaavassa ratkaistaviin asioihin. Viher-, virkistys- ja retkeilyaluemerkintä on oikeusvaikutukseton, mistä johtuen viherrakennekysymysten osalta ohjaavana kaavana on maakuntakaava tai mahdollinen osayleis- tai asemakaava.</p> <p>Alun perin lähtökohtana oli, että viherverkko olisi osoitettu yleiskaavassa oikeusvaikutteisena päällekkäismerkintänä. Tästä periaatteesta kuitenkin luovuttiin yleiskaavan valmisteluvaiheen aikana, koska seudullista, ajantasaista ja yhteismitallista selvityspohjaa, johon yleiskaavaratkaisussa voitaisiin nojata, ei toistaiseksi ole käytettävissä. Viherverkko jää siis yleiskaavassa informatiiviseksi, jolloin kokonaismaakuntakaava ajantasaisine selvityksineen on jatkossa voimassa tältä osin.</p> <p>Strategista yleiskaavaa tulkitaan mittakaavassa 1:80 000. Kiinteistökohtaisten merkintöjen sijaan vaiheyleiskaavassa on osoitettu seudun alueidenkäytön periaateratkaisut yleispiirteisesti.</p>
<p>31 Muistutus P</p> <p>YHTEENVETO MUISTUTUKSESTA: <i>Lähtökohtaisesti kaavan perusratkaisut ovat asiallisia. Niissä maaseutu ympäristön suojeluun ja luontoarvoihin liittyviä raikkaita näkökulmia. Kaavahierarkiaa ja juridisia sääddöksiä ajatellen, esityksessä taas on puutteita. Maakuntakaavan pitäisi tukea yleiskaavoitusta. Nyt näin ei ole. Kaavaesityksen internetsivulla on kaavakarttoja, joista osassa on edelleen KHO:n päätöksellä energiamaakuntakaavoista poistettuja tuulivoima-alueita, osassa taas ei ole. Mihin kaavakarttaan on nyt tarkoitus ottaa kantaa? Miten v. 2016 laittomiksi määritellyjä tuulivoimakohteita voi vuonna 2018 olla mukana</i></p>	<p>VASTINE: Potentiaaliset tuulivoima-alueet on merkitty kaava-aineiston liitteenä olevaan kokonaisuunnitelmakarttaan, joka on kokonaisuudessaan oikeusvaikutukseton. KHO on lausunnossa viitatussa päätöksessään todennut, että kumottuja tuulivoima-alueita koskeneet maakuntakaavamerkinnot eivät perustuneet maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisiin riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin. Lisäselvityksiä olisi tarvittu 17 tuulivoima-alueen yhteisvaikutuksista. Näin ollen KHO:n päätöksen estämättä esimerkiksi Harvajannimen alueelle voi edelleen riittävien selvitysten perusteella olla</p>

ehdotusvaiheen liitteissä? Kaavaesitys ei ole yksiselitteinen, siksi siihen on vaikea ottaa tältä osin kantaa. Oletamme poistettujen alueiden kuitenkin olevan mukana myös yleiskaavassa, koska ne esitellään potentiaalisina tuulienergian tuotantoalueina. Niille on etsittävä vaihtoehtoinen paikka. Periaate on KHO:n vahvistama.

Maakuntakaavan on oltava ohjeena yleiskaavaa laadittaessa. KHO:n energiamaakuntakaavaa koskevat tuulivoimaratkaisut olivat valtakunnallisiin suojeluarvoihin perustuvia, jolloin ne tulee ratkaista maakuntatasolla. KHO perusteli ratkaisuaan näin: ”Kaavan toteuttamisen yhteisvaikutusten selvittämistä ei voi jättää pelkästään yksityiskohtaisen kaavoituksen tehtäväksi. Keinot maakunnallista kokoluokkaa olevien rannikon suuntaisesti sijoitettujen voimala-alueiden linnustovaikutusten vähentämiseksi olivat jatkosuunnittelussa rajalliset – erityisesti niiden alueiden osalta, joilla voimaloita ei alueiden koon tai muodon vuoksi ollut mahdollista sijoittaa muuttolinjojen suuntaisesti. - - - Kansainvälisessä ohjeistuksessa on korostettu sitä, että tällaisille alueille ei rakenneta tuulivoimaloita lainkaan”. Jos kerran alueen kuntien tekemä yhteinen tutkimus ei puolla tuulivoimalla tuotettua uusiutuvaa energiaa siihen suunnitelluilla alueilla, miksi ko. alueet ovat samojen tahojen laatimassa yleiskaavassa?

Muut uusiutuvan energian tuotantomuodot pystyvät jo tarjoamaan sekä tehokkaampia että haitattomampia ratkaisuja. Modernit tuulivoimalat saattavat kymmenen vuoden kuluttua olla maisemarumiluksia, joista etsitään halvinta tietä eroon. Aurinkoenergian läpimurto on hiuskarvan varassa.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät ja alueidenkäytön on sovelluttava alueen historialliseen kehitykseen. Uusiutuvan energian tuotanto voisi lähtökohtaisesti pyrkiä taajama-alueille tai niiden lähelle, jolloin voidaan turvata reuna-alueiden ympäristön ominaispiirteiden säilyminen ja luontoarvot.

Harvajanniemen voimala-alue sijaitsee valtakunnallisesti arvokkaan maisemakohteen reunassa. Maakuntaliitto aikanaan lyhensi Harvajanniemen aluevarausta kauemmas rannikolta maisemasyistä. Kaavoitusprosessin aikana myös Klamilan–Häppilän peltoalueen maisemallinen status on noussut maakunnallisesti arvokkaasta valtakunnallisesti arvokkaaksi. Merkittäväksi maisema-arvojen yhteensovittamisongelmaksi nousi myös Suuri Rantatie (RKY), joka halkaisee Harvajanniemen pohjoisosan keskeltä kahtia. Yleiskaavan tavoitteena oli edistää ihmisläheisen yhdyskuntarakenteen syntymistä.

mahdollista sijoittaa vähintäänkin pienehkö tuulivoima-alue. Tästä syystä alue on merkitty oikeusvaikutuksettomaan kokonaissuunnitelmaan potentiaalisena tuulivoima-alueena.

Maakuntakaava on ollut ohjeena strategisen vaiheyleiskaavan laatimiselle, ja tästä syystä potentiaaliset tuulivoima-alueet on merkitty yleiskaavan sijaan oikeusvaikutuksettomaan kokonaissuunnitelmaan. Strategiseen yleiskaavaan on merkitty vain maakuntakaavan mukaisia tuulivoima-alueita, joita KHO ei kumonnut maakuntakaavan hyväksymispäätöstä koskevia valituksia koskevassa päätöksessään. KHO:n päätöksen estämättä myös maakuntakaavasta kumotuille tuulivoima-alueille voi edelleen riittävien selvitysten perusteella olla mahdollista sijoittaa vähintäänkin pienehkö tuulivoima-alue.

Oikeusvaikutuksettomassa kokonaissuunnitelmassa on potentiaalisten tuulivoima-alueiden lisäksi merkitty mm. neljä aurinkoenergiantuotantoaluetta (Mäkelänkangas, Mussalo, Summanlahti ja Hietanen).

Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita joudutaan kaavaa laadittaessa usein sovittamaan keskenään yhteen. Tavoitteiden konkretisoimisessa voi olla keskenään ristiriitaisia ratkaisuvaihtoehtoja, mutta ratkaisut on pyrittävä tekemään niin, että kaikki tavoitteet voivat toteutua. Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ei voida asettaa tärkeysjärjestykseen.

Muistutuksessa mainitut asiat tulee ottaa huomioon, jos alueelle suunnitellaan tuulivoimatoimintaa.

<p><i>Harvajanniemen alueella voimaloiden vastustus oli poikkeuksellisen voimakasta.</i></p> <p><i>Suuren Rantatien painoarvoa tulisi alueellisia erityispiirteitä korostavassa yleiskaavassa nostaa nykyistä selvemmin esille.</i></p>	<p>Suuri Rantatie on merkitty kaavaan valtakunnallisesti merkittävänä rakennettuna kulttuuriympäristönä, ja merkintään liittyy asianmukainen kaavamääräys.</p>
<p>32 Muistutus Q</p> <p>YHTEENVETO MUISTUTUKSESTA:</p> <p><i>Yleiskaavaehdotus on laadittu MRL:n, MRA:n, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, valtioneuvoston päätösten RKY-alueista ja ympäristönsuojelu-, rakennussuojelu-, vesi-, maa-aines-, metsä-, luonnonsuojelu- ja muinaismuistolakien vastaisesti. Yleiskaavan linjaratkaisuna on MRL 39 §:n vastaisesti huomioitu vain MRL 39 §:n kohdat 1, 2, 3, 4 ja 6. Kaavaehdotuksessa ei ole riittäviä vaikutusarvioita, eikä kaavakartassa ole otettu huomioon aluerajauksina ja kaavamerkintöinä ja -määräyksinä riittävästi MRL 39 §:n kohtien 5, 7, 8 ja 9 vaatimuksia. MRA:n 1. luvun 1 §:sta on jätetty huomioimatta kohdat 1, 2, 3 ja 5. Kaavaselosteen kieli on paikoin epämääräistä ja tulkinnanvaraista: yleiskaava ”periaatteiltaan” maakuntakaavan mukainen, maisema- ja kulttuuriympäristöjen osalta ”tukeuduttu pääosin” maakunnallisiin selvityksiin... jne. Tämä ei ole hyväksyttävä toimintatapa viranomaistahoilta: asiat, vaikutusten arvioinnit, muutokset kaavoissa, oikeusvaikutukset on oltava selkeitä ja laillisesti perusteltavissa.</i></p> <p><i>Kymenlaakson liiton sinivihervestoston selvitystä (2017) ei ole otettu riittävästi huomioon. Vaikutusten arviointia ei ole tehty lainkaan ympäristöön, luontoon, herkkiin ranta-alueisiin ja maisemaan liittyen. Kaava on tehty vain asumisen ja palveluiden, elinkeinoelämän, alue- ja yhdyskuntarakenteen ja liikenteen (MALPE) ehdoilla. Asumisessa ja yhdyskuntarakenteessa suunnitellaan asumisen rakentamista ja ”maaseutuelinkeinojen” levittäytymistä väljästi rakennetuille rannoille saaristoon ja luonnonmaisemiin (selostuksessa kohdat 9.6 ja 9.3.5). Esitystapa ja kaavaselostus eivät anna riittävän selkeää kuvaa yleiskaavan oikeusvaikutuksista, suhteesta muihin voimassa oleviin osayleiskaavoihin, asemakaavoihin ja maakuntakaavaan. Esitystavan tulee olla yhteinen ympäristöministeriön ohjeiden ja maakuntakaavan merkintöjen kanssa. Kaavassa on liian paljon tulkinnanvaraisuutta. Se on epäselvä ja vaikutusarvioinnit riittämättömiä.</i></p>	<p>VASTINE:</p> <p>Laadittu yleiskaava on luonteeltaan vaiheyleiskaava, jossa on keskitytty seudun kilpailukyvyyn kannalta tärkeimpiin yhteisesti ratkaistaviin alueidenkäytön kysymyksiin (asuminen, liikenne, palvelut, elinkeinot). Näiltä osin maakuntakaava ei jää voimaan. Sen sijaan esimerkiksi kauppaa, virkistystä, suojelua, puolustusvoimien alueita ja muita strategisen vaiheyleiskaavan oikeusvaikutteiseen sisältöön kuulumattomia teemoja koskevia kysymyksiä ohjataan kaavatilanteesta riippuen maakuntakaavalla, osayleiskaavalla tai asemakaavalla. Maakuntakaava on strategisen vaiheyleiskaavan sijasta voimassa niiden kysymysten osalta, joita yleiskaavassa ei ole ratkaistu oikeusvaikutteisena. Seudullisen yleiskaavan suhdetta maakuntakaavaan on tarkemmin selostettu kaavan vaikutusten arvioinnin yhteydessä. Strateginen vaiheyleiskaava on MRL 5 §:ssä mainittujen alueidenkäytön suunnitteluun liittyvien tavoitteiden ja MRL 39 §:ssä mainittujen yleiskaavan sisältövaatimusten sekä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukainen. Em. tavoitteita ja sisältövaatimuksia joudutaan kaavaa laadittaessa sovittamaan keskenään yhteen. Tavoitteiden ja sisältövaatimusten konkretisoimisessa voi olla keskenään ristiriitaisia ratkaisuvaihtoehtoja, mutta ratkaisut on pyrittävä tekemään niin, että kaikki tavoitteet voivat toteutua. Tavoitteita ei voida asettaa tärkeysjärjestykseen. Tämä on ollut periaatteena myös strategista yleiskaavaa laadittaessa.</p> <p>Vaiheyleiskaavaa laadittaessa on huomioitu sini-viherrakenneselvitys ja luonnon arvo-kohteet sekä jätetty ne muuttavan maankäytön ulkopuolelle. Yleiskaavaratkaisut keskittyvät pääosin jo rakennetuille alueille. Yleiskaavassa on tarkennettu ja paikoin jopa supistettu maakuntakaavan aluevarauksia, joten esimerkiksi ekologiseen verkostoon ja laajempiin luonnonalueisiin kohdistuvat vaikutukset ovat varsin vähäisiä. Merkittävä osa Natura 2000 -alueista sijaitsee keskeisen kaupunkirakenteen ulkopuolella eikä alueisiin siten kohdistu suoria vaikutuksia, jotka heikentäisivät tai hävittäisivät alueiden suojelullisina perusteina toimivia luonnonarvoja. Yleiskaavaratkaisun luonnonarvoja heikentävät vaikutukset kohdistuvat pääasiassa taajama-alueiden tuntumassa sijaitseviin kohteisiin, joiden kohdalla suojavyöhykkeinä toimivat viheralueet voivat paikoin kaventua ja niiden kulutus väestö-/asukasmäärän kasvusta johtuen lisääntyä. Heikentävien vaikutusten merkittävyyttä arvioidessa tulee ottaa huomioon kaavan strateginen ja</p>

<p><i>Valtiovarainministeriö ja museovirasto ovat 23.4.2018 luokitelleet ja varmistaneet Salpalinjan huippukohteet, joiden alueella on voimassa käyttö- ym. rajoituksia. Virolahdelta ja Miehikkälässä näistä kohteista on yleiskaava-alueella no 1–8. Nämä ns. huippukohteet tulee merkitä strategiseen yleiskaavaan erillisellä suojelumerkinnällä, toimenpiteitä rajoittavine kaavamääräyksineen ja tarkkoine aluerajauksineen.</i></p>	<p>yleispiirteinen luonne: strategisessa vaiheyleiskaavassa ei ohjata suoraan rakentamista tai määritellä alueiden mitoitusta. Jatkossa seudun alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittämiseen vaikutetaan paitsi tämän yleiskaavan, myös voimassaolevien ja laadittavien osayleiskaavojen sekä asemakaavoituksen kautta. Tarkemmassa suunnittelussa tulee huomioida väestönkasvun volyyymi ja sen mukainen mm. ekologisten yhteyksien ja viheryhteystarpeiden toimivuus käytännössä ja vesistöön kohdistuvien heikentävien vaikutusten ehkäiseminen. Yleiskaavan vaikutusten arvioinnissa on MRL 9 §:n mukaisesti otettu huomioon kaavan strateginen luonne ja tarkoitus. Vaikutusten arvioinnissa on keskitytty yleiskaavan tavoitteiden mukaisiin, seudullisesti merkittäviin kysymyksiin ja kuntien yhteistoiminnan kannalta tärkeisiin ratkaistaviin asioihin.</p> <p>Muinaisjäännösten suojelua koskevia kysymyksiä ohjataan strategisen vaiheyleiskaavan sijaan kaavatilanteesta riippuen maakuntakaavalla, osayleiskaavalla tai asemakaavalla. Muinajäännöskohdemerkintöjä ja niiden ajantasaisuutta tullaan tarkistamaan kokonaisuutena maakuntakaavan laatimisen yhteydessä.</p>
<p>33 Muistutus R</p> <p>YHTEENVETO MUISTUTUKSESTA: <i>Pyhtään Hevossuon alueelle on rakennettu lentokenttä ilman ainoatakaan lainvoimais- ta lupaa. Pyhtään kirkonkylän osayleiskaava tehtiin keväällä 2017, mutta suunnitteilla ollutta lentokenttäaluetta ei haluttu ottaa mukaan kaavoitukseen asiantuntijoiden ja kunnan virkamiesten vaatimuksesta huolimatta. Useat kansalaiset ottivat kantaa 9.5.2017 mennessä Pyhtään lentokenttään strategisen yleiskaavan luonnoksessa. Lentokentän rakentaminen on ristiriidassa luontoarvojen ja elinympäristön kanssa. Olemme sitä mieltä, että Pyhtään lentokentän vaikutusten kokonaisarviota ei ole tehty riittä- vällä laajuudella koskien ympäristöä, maankäyttöä, ihmisiä ja luonnonsuojelua. Pyh- tään Hevossuon alueelle ei pidä rakentaa lentokenttää.</i></p> <p><i>Lisäksi strategisessa yleiskaavassa viitataan Sirius Sport Resortin mielenkiintoiseen ekosysteemiin. Kuntalaisille ei ole esitetty kokonaiskuvaa siitä, mitä tämä ekosysteemi tarkoittaa.</i></p>	<p>VASTINE: Vaiheyleiskaavassa ei ole muistutuksessa mainittua lentopaikkamerkintää, mutta kaa- va-aineiston liitteenä olevassa kokonaissuunnitelmassa tällä kohdalla on informatiivi- nen, profiloiva merkintä, jolla ei ole oikeusvaikutuksia. Lentopaikkaa ei ole merkitty yleiskaavaan muistutuksessa esitetyistä syistä johtuen. Lentopaikkaa ei voida toteuttaa tämän vaiheyleiskaavan perusteella, vaan toteuttaminen edellyttää tarkempia selvityk- siä ja/tai lupamenettelyitä.</p> <p>RM-1-merkinnällä on osoitettu seudullisesti merkittävät tai sellaisiksi kehitettävät, monipuoliset matkailupalvelujen ja lomakeskusten alueet. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon toimintojen sopeutuminen ympäristöön RM-1- merkintää koskevan kaavamääräyksen mukaisesti. Muistutuksessa mainitun RM-1- alueen yksityiskohtaisempaa maankäyttöä ohjataan osayleiskaavalla ja asemakaavalla, kuten tähänkin asti.</p>

Suomen lainsäädännössä on tällä hetkellä suuria puutteita koskien lentokenttien rakentamista. Lainsäädäntöä pitäisi tarkentaa ja uudistaa nopealla aikataululla. Koska lainsäädännössä on puutteita, kaavoittamisesta vastaavien tahojen on pystyttävä kokonaisvaltaisemmin ottamaan kantaa lentokenttien rakentamiseen. Vähimmäisvaatimus on, että vaaditaan lainmukaiset ajantasaiset luvitukset. Jo perustuslaissa vaadittu yhdenvertaisuusperiaate edellyttää/velvoittaa kaavoittajilta ja ympäristöviranomaisilta selvästi tiukempaa otetta.

Merkitään tiedoksi.